

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Megjelenik kétféle kiadásban; hetenkint háromszor: szerdán, pénteken és vasárnap; s hetenkint egyszer: pénteken. — Terjedelme mindig 16 oldal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker., Práter-utca 44. sz.

A „Magyar Néplap” ára hetenkint egyszeri megjelenésnél: Egész évre 1 frt 80 kr. Fél évre — > 95 > Negyed évre — > 50 > Egyes szám 4 kr.	A „Magyar Néplap” és „Mészáros” előfizetési ára: Egész évre 8 frt — kr. Fél évre 1 > 50 > Negyed évre — > 80 >	Szerkesztők: LEPSÉNYI MIKLÓS és NÉMETH GELLÉRT.	A „Magyar Néplap” ára hetenkint háromszori megjelenésnél: Egész évre 8 frt — kr. Fél évre 8 > — > Negyed évre 1 > 50 >	„Magyar Néplap” — hetenkint háromszor a „Mészáros”-val: Egész évre 7 frt 20 kr. Fél évre 5 > 60 > Negyed évre 1 > 40 >
---	---	--	---	---

A Holló és a varjú Félégyházán.

Van Félégyházának egy orsz. képviselője, a ki ez idő szerint még **Holló**, és van ennek egy kenyeres pajtása (mint a hollónak a varjú) ki **Polónyi** névre hallgat.

Hogy miért hasonlítjuk őket madarakhoz, könnyű eltalálni. Mindkettő ugyanis „jó katolikusnak” vallja magát; már pedig a „jó katolikusok” olyanok a katolikusok közt, mint a „jó madarak” a madarak közt.

Ez a két fekete madár, ez a Holló és az a varjú repült le tehát Félégyházára Urnapján, hogy együtt káromjanak és káromásuk által a néppárt békés polgárait elriasztszák.

Mivel azonban jól tudták, hogy holló- és varjú-káromás nem hallatszik mennyországba, de még a néppárti emelvényre sem, szövetkeztek a verebekkel meg a hálátlan kakukokkal, vagyis felfogadtak egy sereg 10—14 éves iskolásgyermeket meg rongyszedő zsidó-kölyket s azok által csiripeltettek és füttyöltettek a néppárti gyűlés alatt.

A kirendelt lovas és lovatlan esendőrök meg rendőrök, valamint a tekintetes városi hatóság egykedvűen nézték vagy félóráig ezen, a néppárt számára mulattató, de magában véve szánandó vergődést; Holló-Polónyiék pedig kedvtelve nevettek a markukba, hogy ime, miképp teszik ők most csuffá a néppártot nemcsak Félégyházán, hanem széles ez országban is! Sőt Polónyi uram már kis királynak is képzelte magát, s felülvén néhány teherhordónak vállaira, körülhordoztatta pocakos alakját, orditozott és hadonászott, mint a madzagon rángatott pojáca,

azon különbséggel, hogy ez utóbbi öltögeti ugyan a nyelvét, de kiabálni nem tud.

Miként azonban ő, dacára annak, hogy varjú, mégis, repülni nem tudván, a porba hullt, mert vivői leejtették: úgy hull a porba majd az ő egész számítása, de meg Holló uram pecsenyéje is, mert a néppárt Félégyházán is, meg az egész országban is csak megnőtt az ő hűtellen ellenkezések által, megnőtt sokkal nagyobbra, mint a mekkora az ő pénzökön megcsinált botrány vala.

Miért?

Mert a józan nép, szemével látván és füleivel hallván azokat a dolgokat, a melyeket ők végrehajtottak Félégyházán meggyőződött, hogy **nem lehet igaz ügy az**, a melyet ilyen eszközökkel kell védelmezniök és ajánlaniok.

Meggyőződött, hogy **mind hazugság az**, hogy ők a szabadságnak és függetlenségnek harcosai, a kik a szólásszabadság eszméjét ilyen galád módon pofozzák.

Meggyőződött, hogy **fuldoklania kell már annak**, a ki hozzájuk hasonlóan, a felszínen uszkáló szeméthez is kapaszkodik, csak hogy végkép el ne merüljön.

Meggyőződött, hogy **nem lehet hinni azoknak**, ha eget-földet ígérnek is, kik kiméltet kunyorálnak maguknak és nyernek is a néppárt részéről előtte való napon, másnap pedig megszegik adott szavokat és maguk bérelik föl a néppártnak zavart csinálókat.

Meggyőződött, hogy más dologban is csak **ámithatnak** azok, akik nemcsak mondani, de szennyes füzetükben még kiírni is merik azt a

Szíves bizalommal kérjük tisztelt elbarátainkat, lapunknak apostoli buzgósággal való folytonos terjesztésére, mert magasztos eszméink magvait csak így leszünk képesek széles körben elvetni és magunknak a jövőt biztosítani.

Szerk.

vakmerő, hamis állítást, mintha a hercegprimás „elkárhoztatta“ volna a néppárt törekvéseit. Ugyan, mondják meg nekünk *hol, mikor* és *mikép* történt mindez? Mi meg tudjuk mutatni ennek ellenkezőjét; hiszen csak az említett egyházfő körleveleire kell hivatkoznunk, melyek erélyesen fölhívják a papokat és híveket egyaránt, hogy azt tegyék, amit a néppárt cselekszik, hogy t. i. minden megengedett eszközzel az ádáz „új rend“ megváltoztatására, eltörlésére törekedjenek; de Hollóék sem betűt, sem tényt nem bírnak felmutatni, mely állításukat igazolná; már pedig az állítás még nem bizonyítás!

Meggyőződött, hogy **nincs helyes fogalmuk a hazafiságról azoknak**, kik ócsárolják, gyanúsítják, pellengérré állítják azon főnkelt szellemű főurakat, akik a kényelmet és puha életet megvetve, mint apostolok járnak-kelenek az országban, hogy buzdítsanak, lelkesítsenek s a nép jogán ejtett csorbákat kiköszörüljék, valamint sanyaru anyagi sorsát, nyomorát megkönnyítsék.

Meggyőződött, hogy a **vallást sem tisztelhetik azok**, akik bűnül róják föl a kath. egyház egy papjának azt, hogy az hitét megtagadni, lelkiismerete ellen cselekedni még akkor sem tudott és akart, midőn ezer forintnál is nagyobb pénzbírsággal igyekezett őt az állam mindarra kényszeríteni.

Meggyőződött, hogy akik ilyeneket beszélnek és cselekesznek, **nem lehetnek a nép igaz barátai**, mert az igaz barát nem arra törekszik, hogy mandátumát minden, még ilyen utakonmódokon is kieroszakolja, hanem, hogy a népek lelki és testi, égi és földi javát bármily áldozatok árán előmozdítsa.

De meggyőződött a józan nép arról is, hogy **csak a magyar néppárt** — mely oly nemesen és fönségesen viselkedett; a támadást türelemmel, a gyalázást baráti jobbal, a vezéreinek piszkoltatását hallgatással, az átkot áldással viszonzván, — **lehet az a párt, melynél az igazság, a szabadság és a népjog teljes mértékkel vagyon**, miért is csak őszinte köszönetet szavazhatunk Holló-Polónyiéknak, hogy mindezt úgy kidomborították, oly ragyogóvá, fényessé tették, a néppártot, e gyémántot sárral kerítvén be. Hiszen a csillag is sötét felhők közül tündöklök ki legszebben!

Mi tehát újra köszönjük Polónyi ur vitézkedését, de hogy Holló ur is megköszöni-e azt neki, kételkedünk.

Mert ha a holló a varjunak nem ássa is ki szemét, — de Polónyi ur, e varju, alaposan kivájta Hollóét, mert amint ígérte Szoboszlón, valósággal „kirakodót“ tartott Félegyházán, kirakta nemcsak a saját lelkületét az auzlágba, hogy mindenki, — még a saját pártja is — megun-

dorodjék tőle, hanem **kirakta Holló uram szürét is félegyházi fészkeből**, mert boldok volnának a félegyháziak, ha őt, ki így tiszteli polgártársai vallási és politikai meggyőződését, még egyszer megválasztanák.

Épen ezért kérjük és elvárjuk a félegyháziaktól, hogy azt a szép nótát, mely így kezdődik: „*Jegenyefa tetejében, ül egy holló feketében,*“ ezentúl így énekeljék:

Budapestnek városában,

Üi a Holló talpig gyászban.

Gyászruha biz hozzá illő,

Mert Félegyháznak nem kell ő:

A polgári házasságos

Gyászmagyar!

POLITIKAI HIREK

A választók összeírása. A jövő évi választók névjegyzékét most állítják össze országszerte. A törvény ugyanis azt rendeli, hogy a központi választmányok május hava első napjaiban kötelesek megtenni az erre vonatkozó intézkedéseket. Ezért ismételtén felhívjuk elvtársainkat, hogy legyenek résen, mert el lehetünk rá készülvén, hogy Bánffy csallósaí mindent meg fognak kísérelni, hogy az ellenzéki polgárokat a tavalyi mintára az idén is megfoszszák választói joguktól. Röviden a következőkre figyelmeztetjük elvtársainkat: Az 1876. 18. t. c. 1 §-a megszabja, hogy a központi választmány a választók névjegyzékének évenkénti kiigazítására minden választó kerületre nézve egy vagy esetleg több összeíró küldöttséget választ. Köteles egyszersmind meghatározni azt az időt, mely alatt ezek a küldöttségek befejezik munkálataikat. Az 1874. 33. t. c. 32. §-a pedig azt tartalmazza, hogy ezen határidőn belül előre kell meghatározni azt a napot, melyen a választókerület minden nagyközségben és minden körjegyzőség székhelyén megjelenik, hogy foganatosítsa az összeírást. Ezeket a határnapokat minden község előjárósága az összeírást legalább nyolc nappal megelőzőleg kihirdetni tartozik. Mindennek a május 1-től június 15-ig terjedő határidőben kell megtörténni. Öröködjének tehát elvtársaink, hogy a törvénynek rendelkezései szigoruan megtartassanak. Jelenjenek meg az összeíró küldöttség előtt, mert a mai időben nagyon kell vigyázni és résen lenni!

Sürgős értesítés. Az ország különféle vidékeiről olyan értesítéseket nyervén, hogy a néppárti szavazókat már nem is megtizedelik, hanem a szó szoros értelmében megszázadják, kihagyván például 138 szavazó közül 105-öt és pedig többnyire úgy, hogy 7 vagy 8 forintról 25 frtra emelik a választási adókulesot: van szerencsénk tisztelettel fölkérni pártfeleinket, hogy mindenki, a kivel ilyesmi történik, folyamodjék az adókules helytelensége alapján **egyenesen a belügyminiszterhez** és tudósítsa folyamodványának beküldéséről az alulírott irodát, a mely majd szorgalmazni fogja aztán a miniszter urnál az ügynek gyors elintézését.

Ismételjük, hogy az adókules helytelensége el-

len irányuló mindennemű beadvány nem a központi választmányhoz, hanem egyenesen a belügyminiszterhez intézendő.

Budapesten, 1896. június hó 2-án.

A „Néppárt“ orsz. központi irodája. Budapest, VIII., József-körút 31/B.

A szerkesztőség ehhez még azt teszi hozzá, ha orvoslást nem kapunk: minden kerület minden sérelem ügyében menessen küldöttséget egyenesen a királyhoz, s meg kell nyíltan mondani: Uram, felséges király, a szabadelvű kormányuralom igaztalanságai a legvégső fokozott elkeseredésbe hajtották a közönséget, s kénytelenek vagyunk nyíltan kimondani, hogy az ország a forradalom küszöbén áll, mely ki is tör, ha igazságos és bölcs atyai intézkedések a bajok forrását hamarosan meg nem szüntetik.

Talán még ez segít.

De ha ez is hiába lenne, nincs más hátra, mint imádkozni az Isten segítségéért és bizni türelemmel.

Országgyűlés.

Június 3-án.

A ház harmadszori olvasásban elfogadja a közös hadsereg, a haditengerészet s a magy. kir. honvédség egyéneinek katonai ellátásáról szóló t.-cikk kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslatot.

Neményi Ambrus előadása mellett a ház elfogadta úgy általánosságban, mint részleteiben az orsz. m. kir. statisztikai hivatal elhelyezése céljából Budapesten emelendő állami épületekről szóló törvényjavaslatot.

A napirend szerint következik az országgyűlési képviselő-választások feletti biráskodásról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Pázmándy Dénes: Az a körülmény, hogy a szobanforgó törvényjavaslathoz a parlament minden pártja hozzájárul, bizonyítja azt, hogy a képviselőválasztási ügyekben eddig folytatott biráskodás többé fenn nem tartható.

Égető szükség van a kuriai biráskodás behozatalára, hogy lehetlenné tétessenek a választási visszaélések, melyeket találóan nevezett el valaki uri huncutságoknak.

A törvényjavaslatot elfogadja ő is, bár úgy van meggyőződve, hogy számtalan hibája van a törvényjavaslatnak. De bizonyos fokban az eddigi helyzethez mégis javulást jelent.

Nagy súlyt kell fektetnünk arra, hogy a választásoknál a nemzet igaz akarata érvényesüljön s hogy a parlamentbe a nemzetiségek is bejöhessenek az őket megillető számarányban. Ha a nemzetiségek itt a parlamentben foglalnak helyet s itt mondják el nyíltan panaszukat, soha sem olyan veszedelmesek, mintha titokban folytatják működésüket.

Nem osztja Kossuth Ferencnek azon érvelését, melylyel megtagadta az általános választói jog behozatalára megindult mozgalomhoz csatlakozását. A választói jog nemcsak a magyar nemzet joga, hanem joga minden államnak.

Ép ez okból nem helyesli azt sem, hogy a választói jogot a magyarul írni és olvasni tudáshoz akarják kötni. Hiszen hány állampolgár van, aki nem tud magyarul olvasni és írni s mégis kitünő hazafi. (Helyeslések.)

Ő egyféle mértékkel akar mérni mindenkinek, magyar és nem magyar származású állampolgárnak; mert helytelen és veszélyes valakire kötelességeket róni, de ugyanakkor megtagadni tőle a jogot.

Hosszasabban foglalkozik ezután magával a törvényjavaslattal s helytelennek mondja, hogy a politikai jog gyakorlását az adó megfizetéséhez kötik; ennek egyéb oka nem lehet, mint az, hogy a választók számát pártérdek szempontjából apaszszák vagy növeljék.

Feleslegesnek és megengedhetetlennek tartja a javaslatban a vallás és felekezet elleni izgatás eltiltásáról szóló szakaszokat. Hiszen itt a jogos határokat megvonni alig lehet s abban ő, ha egy pap jogos felekezeti álláspontból bírál meg valamit, nem lát semmi veszedelmet.

Eötvös Károly: Dehogy nem.

Pázmándy Dénes figyelmezteti Eötvöst arra, hogy őt egykor Sárosmegyébe küldte le, hogy ott egy választáson részt vegyen s leveleket adott át neki az orthodox felekezetekhez, melyeket ő a zsinagógában fel is olvasott, (Derűtség.) sőt az egyik községben még azt is megtette, hogy a jámbor hivek óhajára saruit kint az ajtóban hagyta s úgy olvasta fel a zsinagógában Eötvös Károly levelét. (Zajos derűtség.)

Nagyon nehéz meghatározni azt, hogy hol kezdődik a felekezeti izgatás s hol végződnek a jogosság határai. (Helyeslés.)

Ő nem tudna hozzájárulni oly törvényhez, mely a felekezeti törekvéseket óhajtana elnémitani.

Magyarország nagy válság, nagy harc előtt áll, ne szítsuk tehát a tüzet még jobban, hanem fogjunk össze a felcsapódó hullámok elsimitására. (Helyeslés balfelől.)

Egyébként általánosságban a törvényjavaslatot elfogadom. (Éljenezés balfelől.)

Ugron Gábor: Igaza van Pázmándynak, amidőn azt mondja, hogy Magyarország nagy harcok előtt áll. A parlamentarizmus egészen megvan hamisítva, mert megvannak hamisítva a választások is, melyekből a parlamentnek erejét kellene meríteni. (Igaz! Úgy van! a baloldalon.)

A választói jog harminc éves gyakorlat alatt gonoszul, a pártérdek szempontjából használtatott ki. Ha a tiszta víz szabad lefolyását erőszakkal megakadályozzuk, akkor a víz vagy zugva, pusztítva áttör gátjain és rombol mindent, mit utjában talál, vagy pedig felgyülemelve eliszaposodik, mérget, büzt terjesztve.

Igy vagyunk mi a választói joggal is, melynek szabad tiszta lefolyását már harminc év óta gátolja a kormány.

Pirulva gondol az igazságügyminiszter minapi beszédére. Hogyan lehet egy ilyen beszéddel az ország színe elé állani s a joggal szemben védelmére kelni a választási elnököknek, a pártoknak, a hatalomnak.

Ha valaki ellopja az én vagyonomat, azt közönséges gonosztevőnek tartom, pedig az csak megkárosított, de jellememet nem érintette.

De minek nevezzük azt, aki a szabad polgárt szabadságától fosztja meg, aki lealázza a szabad embert, megfosztja jogaitól, szabadságától. Ez az ember sokkal nagyobb gonosztevő, mint az, aki vagyonomat lopja el. (Zajos, hosszantartó helyeslés. Taps.)

Sokan azt vitatták, hogy a bíróság nem hivatott arra, hogy közjogi kérdésekben ítélkezzék, hanem pusztán magánjogi ügyekben. Hát ez nem úgy van; a bírósá-

ság illetékes a biráskodásra a közjogi kérdésben is s ennek csak azok ellenségei, kik félnek az igazságtól. Hivatkozik Angliára s hosszabban bizonyítja a bíróságok e jogát.

Látja mindenki azon gyalázatos visszaéléseket, melyek a választásoknál napirenden vannak, csak Magyarország igazságügyminisztere nem látja. De tagadja is, mert azt mondja, hogyha olyan sok visszaélés volna, több volna a panasz is. De panasz nagyon is kevés van, mert azok se kaptak sohase igazságot, akik panaszra mentek. (Zajos helyeslés balfelől.)

A többség elvakítva a pártérdektől nem látja, hogy a parlamentarizmus meghamisításával teljesen idegen célt szolgál. Majd mikor teljesen lejáratott mindent, akkor majd nem fog hiányozni az se, aki mint kiskorú, alkotmányával élni nem tudó néptől elveszi majd alkotmányunkat is.

Magyarország közjogi helyzetével foglalkozik ezután s azt mondja, hogy Magyarország nem képez sem hatalmi, sem anyagi központot. A központ Bécsben van. Midőn nálunk, ilyen nagyok a hiányok, akkor nekünk arra kell törekednünk, hogy minél inkább megerősítsük belső intézményeinket. Be kell hozni az általános választói jogot s ő azt a magyarul írni és olvasni tudáshoz kötné. Szól ezután a nemzetiségi kérdésről.

A nemzetiségeknek is megkiván adni minden jogot, mert csak úgy köthetjük őket szorosán a magyar hazához. S e jogot mi adjuk meg nekik s ne várjuk azt, hogy azt izgatóik vivják ki lassankint számukra.

Közéletünk gyors és gyökeres orvoslásra szorul. De legelsőbbben is ki kell sepernünk Augiás istállóját s behoznunk az általános választási jogot tiszta szabad választásokkal. Akkor a nemzet igazi képviselői fognak itt a parlamentben ülni, nem pedig cselédkönyv alapján, melyet megváltanak a Lloydtól. (Zajos éljenzés és helyeslés.)

Kijelenti, hogy a szőnyegen forgó törvényjavaslatot pusztán szükségből fogadja el. (Hosszantartó éljenzés. Taps. Szónokot számosan üdvözlök.)

Hosszabb fejtegetés kíséretében kijelenti, hogy a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Elnök az általános vitát bezárja. (Felkiáltások: Szavazzunk! Szavazzunk!)

Következik a szavazás.

A ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja, ellenben elveti Eötvös hat. javaslatát.

Legközelebbi ülés az ünnepekre való tekintettel jövő hét szerdán lesz.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés 1/2 órakor véget ért.

A félegyházi gyűlés.

Előzmények.

Mint tisztelt olvasóink tudják, Hajdu-Szoboszlónak vadlelkü képviselője, Polónyi Géza pünkösd hétfőjén ugyancsak kötötte az ebet a karóhoz választói előtt, hogy június hó 4-én Félegyházán forradalmat csinál, agyonveri a népnek ifju, de erőteljes, izmos pártját, a néppártot. Cifra sujtású szitkozódások között jelentette ki, hogy ha le merészel menni a néppárt Félegyházára, ő is lemegy és ott csinos kis „kirakodót” rendez.

A néppárt Polónyi urnak se köpdőséseitől, se fenyegetéseitől nem ijedt meg. De mért is ijedt volna? Egy Polónyitól?! Bár arról se volt a néppárt kétségben, hogy az arcátlanságnak nincs olyan neme, mely Polónyi

Géza lelkületéhez hozzá nem férne: de másrészt meg tudja a néppárt azt is, hogy e derék urféle máséhoz is ért ám, mert láttuk már Polónyi urat a törvényszék színe előtt sirni, nyafogni is és alázatosan könyörögni az őt szorongató Eötvös Károlynak, hogy legyen irgalommal iránta, ne tegye tönkre, becsületes nevet akar hagyni gyermekeinek.

Igenis; így is tud Polónyi Géza cselekedni. Nemcsak a szitkozódáshoz ért, hanem a nyafogáshoz is; nem csak fenyegetni tud, de alázatosan könyörögni is; szeméből nemcsak villámokat löve, de hullanak abból könnyek is, — ha tudniillik olyan helyzetbe jut, mint a karó közé szorult kutya.

Ha azonban szabad téren mozoghat, no hát van-e akkor olyan legény mint Polónyi Géza? Ki ért annyira a mellveréshez, fenyegetéshez, szidalomhoz, hazudozáshoz, rágalomhoz, otrombasághoz, gorombáskodáshoz, ki ért annyira mint Polónyi Géza? Ki olyan legény mint ő? Hol találjuk párját, mását? Ilyenkor az a *kocsisnevelés*, mely az apai ház ajándékát képezte, teljesen érvényesül. Ilyenkor elemében van, mert a *betyárkodás* iránt mindenkor kiváló rokonszenvet tanúsított.

Mi, kik Polónyi ur *duhajkodási* hajlamait ismerjük, nem is ringattuk magunkat abban a hitben soha se, hogy már jól megcserzett vastagbőrű pofáját le ne tolja Félegyházára, s ne próbáljon ott zavart csinálni. Hisz botrány az ő életeleme. Az volt mindig; ma is az és a jövőben se lesz más.

Innét van, hogy Polónyi Géza a képviselőház legtúltabb alakja. Senkit nem vetnek meg annyira az egész házban, mint Polónyit és senki iránt sincsenek oly kevés bizalommal, mint Polónyi iránt. Jellemnek senki se tartja. De a legtöbben szerencsétlenségnek tartanak, ha Polónyihoz hasonlónak vélné őket valaki: kerüli is mindenki, mint a belpoklost. Még saját pártfelei is megvetik, elmellőzik és csak akkor állnak vele szóba, ha már sehogy se kerülhetik ki e szerencsétlenséget. Szóval teljesen hasonló Polónyi ur sorsa annak a disznóvá változott királyfiúnak a sorsához, melyen mindenki rugott egyet. Polónyit is rugdalják egyre minden oldalról.

De ezen nem éppen irigylendő sorsnak az a jó oldala is megvolt, hogy Polónyi ur bőrét egészen hozzávastagította a barátságtalan rugásokhoz s ma már föl se veszi, nem is érzi azokat. Így a multkor is hajdu-szoboszlói beszéde után a párt kijelentette, hogy nem Polónyi, hanem Ugron Gábor álláspontját helyesli, amiben az ő álláspontjának hallgatag elítélése is befojtaltatott; de Polónyi ur ilyen apróbb fajta oldallökéseket már nem is érez. Zsebrevágta tehát a leckét s szépen meglapult, csak hogy ki ne lökjék a pártból, mert akkor aztán se testének, se lelkének nem volna hova lenni, ég-föld egyaránt kivetné.

Midőn Polónyi ur elhatározta, hogy lemegy Félegyházára, csak duhajkodási hajlamainak akart alkalmas területet keresni. Azt hitte, hogy Félegyháza alkalmas pont lesz erre, mert Holló barátjának atyjafiában, nem különben a Krisztus gyűlölő rongyszedő nációban, a *zsidóságban* kész támogatókat talál. Ezek jók lesznek a *botrány-csapat* magvának. A tartalék-sereget könnyű lesz aztán borral, pálinkával, meg pénzzel összetoborzani.

Ebben volt minden bizalmuk Polónyiéknak és az ő *becstelen csapatjuknak*.

A megrökönnyödés.

Bár pöffeszkedve ütötték mellüket és kihívólag hangoztatták hetekkel előbb, hogy majd ők megmutatják

Eötvös Károlynak és még másoknak is: hogyan kell megenni szőröstül bőröstül az egész néppártot, egyszerre csak nagyon aláhanyatlott a harcikev s általános megrökönyödés vett erőt a Polónyi-Holló táboron. Ennek oka pedig az volt, hogy neszét vették, miként az urnapi körmenet után a nagy népszónok, Kálmán Károly prédikálni fog.

Majd a guta ütötte meg a vitéz hadseregét e hirre. Hisz ha Kálmán Károly szól a néphez, akkor őket nem hallgatja meg s az általa keltett buzgó indulatok hatása alatt az ő népgyűléseknek nem lesz hallgatója. Minden áron meg kell tehát akadályozni, hogy a Kálmán prédikáljon. Ha ezt meg nem akadályozhatják: Polónyi akár otthon maradhat, a most épített három emeletes palotájában.

Amint Polónyi ur érte a könyörgést, ép akként az ő falkája is meglehetősen bele van ebbe iskolázva, amint a következő esemény bizonyítja:

Félve, remegve Kálmán Károly gyújtó beszédétől, szerdán délután nagyon lelógott orral beállít a félegyházi apátplebános urhoz a helyi függetlenségi párt elnöke s azon kezdé, hogy ajánlattal jött.

Az apát ur kérdőn tekintett reá.

Erre elmondta, hogy tekintettel a holnapi két népgyűlésre, nem tartják tanácsosnak, hogy oly lángoló szónok tartsa a prédikációt, mint Kálmán Károly, kinek beszédei rendkívüli hatással vannak a népre. Arra kérének tehát az apát urat, hogy Kálmánt ne engedje prédikálni másnap; tartson beszédet bárki más, csak Kálmán Károly ne. Ha e kérésükre hallgat az apát ur, ők *becsületszavukra* megfogadják, hogy a néppárt gyűlését semmi tekintetben se zavarják, sőt a legpéldásabb rendről kezkeskednek.

Mi legyen már most? — Ezen gondolkozott a jó apát ur. Mi lenne jobb?

Meggondolta, hogy a néppárt a béke pártja. Az nem akar huzakodást kezdeni senkivel. A veszekedés, a piaci orditózás zsidó jellemvonás. A néppárt az igazság birtokában van. Az igazság pedig önmagában is nagy erő, nagy hatalom. Az nem szorul mesterséges módozatokra. A dolog vége tehát az lett, hogy az apát ur annak ellenében, hogy a néppárti gyűlést zavarni nem fogják, megígérte, Kálmánt ráveszi, hogy álljon el a szótól.

Igy is lett, amennyiben Kálmán Károly nem prédikált. Pedig de nagyon várták, de nagyon szerették volna hallani. Ez okból csak Kecskemétről kora hajnalban vasuton, kocsin és gyalog többen mentek le háromszáznál. S szegények, hiába igyekeztek oly nagyon, még se hallhatták az aranyszavu profétát.

A képviselők.

Polónyi ur napokkal előbb falragaszokon hirdette, hogy június 4-én több képviselő társaságában megy le Félegyházára. S a több képviselőből egyetlen egy lett, s az az egy is Holló Lajos volt, az érdekelt képviselő. Senki más nem volt hajlandó meggyalázni önmagát azzal, hogy Polónyi Géza kíséretéhez csatlakozzék. S bizonyára Holló se szegődött volna hozzá, ha nem az ő tulajdoni kerülete forogna veszedelemben. Aminthogy Szoboszlóra a multkor még Holló se kísérte s Polónyi ur maga kullogott, mint egy megátkozott rossz lélek.

Polónyi és Holló képviselők a reggeli gyorsvonattal utaztak le Félegyházára, Zichy gróf pedig a fél kilenc órai személyvonattal. A budapesti állomás épületében Zichy Nándor gróf találkozott Polónyi Gézával. Polónyi Zichyhez ment és biztosította, hogy gyűlést fognak tartani, élni kívánnak a szólásszabadsággal, de semmi olyat

nem akarnak tenni, mi akár a törvényekkel, akár a jó neveléssel ellenkezik.

Vagyis Polónyi nagyon engedékeny hangulatban volt. Csak később tudtuk meg, hogy miért?

Attól tartottak ugyanis, hogy ha a néppártiak azt fogják hinni, hogy ők délután a néppárt gyűlését meg akarják zavarni, a néppárt megelőzi őket és megzavarja a függetlenségiüket, amit annál könnyebben megtehet, mert sokkal erősebb Hollóék pártjánál. Tehát, hogy az ő gyűlésük békés lefolyását biztosítsák, azért folytonosan azt hangoztatták, hogy ők semmi rendzavarást nem fognak csinálni.

Az a tábor azonban, melyhez Polónyi is tartozik, nem igen szokta szavát megtartani. Most is hazudott.

Az utazás.

A reggeli fél 9 órai vonattal indult el Zichy Nándor gróf Félegyházára. Kíséretében volt *Bakonyi Elek* fővárosi ügyvéd, *Molnár János* apátplebános, *Miller József* az Alkotmány igazgatója, *Bónitz Ferenc* az Alkotmány felelős szerkesztője, *Markos Gyula* a Herkó Páter szerkesztője és *Lepsényi Miklós* a Magyar Néplap szerkesztője.

Kecskeméten mintegy 100 elvrokonunk szállt föl a vasutra, kik mindnyájan a félegyházi gyűlésen akartak jelen lenni. Hogy könnyebben menjen az idő, a budapestiek is átszálltak hozzájuk s egész Félegyházig együtt utaztak.

A megérkezés.

A vonat megérkezéskor a félegyházi néppártiak nagy számmal vonultak ki az állomáshoz. Az egész induló ház környékét ellepték. Polónyi zsidai is kimentek, hogy egy kis ellentüntetést rendezzenek, de midőn látták az óriási többséget, melylyel szembe kellene szállniok, jeruzsálemi hősiességük csakhamar az inukba szállt s jobbnak látták kámforként elpárologni, nehogy kifejtessenek a bugyogójukból.

Midőn tehát a vonat megérkezett és Zichy Nándor kíséretével kiszállott, tisztán *éljen* zugott föl, még pedig oly erővel, oly szivből fakadólag, hogy öröm volt hallani.

Az *éljenzés* viharának csillapultával *Agócs János* félegyházi apátplebános meleg szavakkal üdvözölte a grótot, ki meghatva köszönte meg a lelkes fogadtatást. Azután kihaladt a pályaház előtti tere, hol fölséges látvány ragalta meg a lelket. A hatalmas téren ezer és ezer éljenző, kendőlobogtató, ujongó nép várakozott nemzeti zászlók alatt, melyeket a legtekintélyesebb ifju gazdák vittek.

104 fehérruhába öltözött hajadon óriási kört képezett; mintha fehér rózsákból font koszorú lett volna. E kör mögött 20 ezer lelkesedő ember volt. Midőn Zichy gróf a terere lépett, egetrázó éljenzés üdvözölte. Ennek lecsillapultával ismét szót emelt *Agócs apátplebános* ur. Majd a fehérruhás hajadonok egyik legszebbje, a gyönyörű *Bajáky Julia* lépett Zichy gróf elé s lelkes, üdvözlő beszédet intézett a grófhhoz, valamint diszes csokrot adott át neki. A gróf erre a megragadó üdvözlésre messze elható hangon mondott köszönetet a fogadtatásért, éltetve a magyar leányokat és asszonyokat.

Ezután megindult a menet. Élén nemzeti színű zászlókat vittek, középen a kocsikra ült vendégek haladtak, két oldalon pedig a 104 fehérruhás szép hajadon haladt, mindenik egy-egy ifju gazdalegény, vagy iparos karján. Igazi festői látvány volt. Egész királyi menet. Soha nem feledhető kép. Két oldalon pedig óriási tömeg haladt, mindenütt lelkesedetten éltetve Zichy Nándort, a népet, a népnek pártját, a néppártot.

Jó darabig haladt így a diszes menet. Egész a városház térig. A városház téren valami 50—60 emberből álló csoport támolygott. Nagyrésztük abból a fajból került ki, mely a magyar nép átka, vérszopó piócája, fosztogató rablója s melyet a teremő derékban törött orral, lőcs lábakkal és lapát füllel bélyegzett meg, hogy mindenütt fölismerhető levén, kerülni lehessen őket. Ez a derék fajzat fogta ott körül Polónyi uraságot, kik közé itt-ott néhány iskola kerülő diákgyerkőc keveredett. A menet láttára füttyülni kezdtek. Persze ehhez legjobban értenek. A rongyszédésük jól begyakorolták. Majd idétlen macskahangon sivitották: Le a néppárttal! Le a papokkal! Abeg Zichy Nándor! Éljen Polongye! Éljen a Halló dakter!

Ez természetesen csak derültséget kellett a néppártiak soraiban. Világért sem vették komolyan Polónyi kised hadának erőlködéseit, hanem annál hangosabban éltették — Kálmán Károly sóskuti plebános szüntelen lelkes felszólításaira — Zichy Nándor grófot és a néppártot. Különben a gyerekek és rőfös izraeliták kurjantásai nem tartottak soká, mert egy uri ember erélyes felszólítására csakhamar ellillantak.

Feltűnt egy kocsin Holló ur alakja is. A néppárt emberei oda se néztek a derék honatyára, valamint rá sem hederítettek azon kevés félrevezetett gazdára, a kik nem tartották a magyar becsülettel összeférhetlennek átvenni a fentdicsért gyerekek és zsidók siralmas szerepét.

Igy ért a menet a főplebániáig, a hol ismét ezer nyi nép dörgő éljenzéssel és szüntelen kendő lobogtatással üdvözölte Zichy Nándor grófot. A gróf itt ismét köszönetet mondott a szép fogadtatásért s aztán kíséretével együtt bevonult a plebánia-lakba.

Déli 1 órakor ebéd volt a plebánia-lakban, a melynek folyamán Zichy Nándor gróf a házigazdára, Agócs apát-plebános pedig lelkes szavakkal Zichy grófra és a néppártra üritette poharát. Végül Markos Gyula nagy tetszés mellett elszavalta lendületes költeményét, a mely Zichy Nándor grófnak a kereszténység és a haza körül szerzett halhatatlan érdemeit dicsőíti.

Polónyiék gyűlése.

11 órakor tartották meg Polónyi urék előre bejelentett gyűlésüket. A néppárt béke, becsület és törvénytisztelet pártja levén, egy szóval se zavarta meg őket. Sőt tudomást se vett róluk. Nem ment el gyűlésükre. Az egész gyűlés tehát felette szerény keretű volt. Ha sokat akarunk mondani, két ezért mondunk, hogy jelen voltak. De ekkor már nagyon sokat mondtunk. Sőt ennek a kétezer embernek egy jó része nem is volt ember, csak zsidó. Az egész gyülekezet olyanforma képet mutatott, mint hosszú napkor a zsinagóga. Polónyi volt a rabbinus. Azonban nem igen bizhatott környezetében, mert mint halljuk, Budapestre érkezvén, nyomban a Rudas-fürdőbe hajtatott, hogy megtisztítsa magát, nehogy kosz, rüh, vagy más egyéb palesztinai nyavalya fertőztesse meg.

A gyűlésen hárman beszéltek: Polónyi Géza, Förster Aurél földbirtokos és Holló Lajos. Beszédjükbe egyetlen új dolgot, új eszmét nem hoztak fel. Egész vitézkedésük abból állott, hogy piszokkal, sárral dobálództak a néppártra, rágalmakat hangoztattak a néppárt vezérei ellen.

Ezeket a becsúrt hazugságokat már régen hallottuk, régen meg is ezáfoztuk, kimutattuk, hogy minden állításuk hitvány hazugság. Fölösleges volna tehát ismét foglalkozni velük.

Gondolkozni tudó, józan eszű ember előtt hitelre ugyse találtak. Azokat a felnőtásokat és Jeruzsálemből szakasztott rongyszédőket pedig, kik Polónyi urat közrefogták, nem akarjuk eltántorítani tőle. A néppártúzi nekünk nem kellenek. Legyenek csak az ő hivei.

A gyűlés lefolyása.

A nap legérdekesebb és legfontosabb része délután folyt le a Szent-János-téren.

Már a gyűlés bevezetése is feltűntette azt a két homlokegyenest ellenkező irányt, amelyben a néppártiak és Polónyiék haladnak.

Zichy Nándor gróf, a szónokok és a többi vendégek 3 órakor elmentek a főtemplomba, a litániára.

Polónyi Géza pedig egy korezmában ült zsidó suhanczai körében, akiket rossz borral és még izetlenebb izgatásokkal bolondított a néppárt és a rend ellen.

A litánia befejeztetvén, Zichy Nándor gróf és kísérete a Szent-János-térre vonult, a hol ekkor már óriási tömeg, lehetek vagy 20,000-en, várta.

A menetet csak lassu lépésben haladhatott a diszes elnöki emelvényhez, és már a térre érkeztekor kezdődött Polónyiék tüntetése.

A tüntetés.

Hogy miféle banda az, mely Félegyházán a néppárton kívül áll, legfényesebben igazolja az, hogy még saját becsületszavára se ad semmit.

Azok tehát nem is lehetnek magyarok, mert a magyar előtt a becsületszó szent volt mindig és szent lesz mindig.

Hogy gyűlésök lefolyásának nyugalmát biztosítsák, elmentek könyörögni, hogy Kálmán Károly ne prédikáljon s becsületszavukat adják, hogy ez esetben nem fognak semmi botrányt se csinálni.

De becsületüket csupán lerándították.

Kálmán nem prédikált s ők mindannak dacára botrányt csináltak. Bár nem sikerült úgy, amint számították, mert a gyűlést nem tudták véglegesen megakadályozni, de botrány mégis volt, mert hát ők nem lehetnek el botrány nélkül.

Kezdetben úgy tervezték, hogy még az emelvényre se engedik Zichy grófot, de látva azt a 18.000 néppárti polgárt, a kik sűrű, áthatatlan tömegben, ellenállhatlan erővel vették körül az emelvényt, kénytelenek voltak lemondani ezen tervükről.

Igy be kellett érniök azzal, hogy ott folytassák, a hol délelőtt abbahagyták, csak hogy most fokozott erővel, mert most az egész izraelita hitközség és Félegyházának összes munkakerülői — összevissza vagy 3—400-an — állottak a fővezér, Polónyi Géza „úr” kommandója alatt.

Mintha egy Galiciából érkező bevándorlást látott volna az ember: olyan fülsiketítő füttyüléssel fogadta a recipiált had — a melynek soraiban a pájeszeseknek valóságos diszpéldányaiban gyönyörködhettünk — a néppárt vezérét.

A délelőtti jelenetek ismétlődtek. Polónyiék abucgoltak, a néppárt hivei dörgő éljenzéssel feleltek. Így tartott ez addig, a míg Zichy Nándor gróf és kísérete el nem érte az elnöki emelvényt.

A mint az ősz gróf alakja feltűnt az emelvényen, leirhatatlan jelenetek keletkeztek. Az emelvényt 18.000 néppártinak beláthatatlan tömege vette körül, a kik kalap és kendőlengetéssel és dörgő éljenzéssel üdvözölték a grófot. A tömeg mögött pedig és a tér peremén kisebb csoportokban álldogáltak Polónyi „úr” csapatai és füttyültek, orditoztak, bögtek, ökleiket rázták, épen

mint kétezer esztendő előtt Jeruzsálemben, midőn a világ Ura Jézus Krisztus állott előttünk.

Egy pillanatnyi csend állott be.

Ekkor Zichy Nándor gróf elkezdett beszélni.

„A ki fűtül, az menjen innen!”

Ezek voltak első szavai, de alighogy kiejtette, újra kitört a fűtülöpárt pokoli zsvaja.

Az emelvényn lévők nyugodtan nézték ezt a handabandázást, hasonlóképen a néppárti polgárok is.

Dehogy fordultak ezek a kised fűtülök ellen! Csak egy szóba került volna és a komoly, higgadt férfiak egy pillanat alatt összetörték, izekre tépték volna a fűtülöket a háttérben vezérlő Polónyival együtt. De ez nem történt. Csak egyiköket, annyira elfutotta a méreg, hogy irgalmatlanul elpáhol egy véletlen kezeügyébe került zsidófiut.

Egyéb baj nem történt volna, ha a Zámbo polgármester által odarendelt fegyveres erő (6 lovascsendőr, 12 gyalogos csendőr és városi hajdu) hirtelen nem fordult volna a néppártiak ellen. A jámborok talán visszaakarták szorítani a fűtülöpártot de akkor nem a néppártiak közzé kellett volna vágtatniok, hanem az azok háta mögött okvetlenkedő zsidókölkyökre.

Hiába iparkodott Zichy gróf megnyitni a gyűlést. Lehetetlenek látszott minden igyekezet és Polónyiek máris ujongtak, hogy sikerült megakadályozni a gyűlést, a mikor végre-valahára feltűnt a látóhatáron Zámbo polgármester alakja.

A polgármester ur feljött az emelvényre, a hol heves szemrehányásokat tették neki, a miért nem tesz semmit a gyűlés megtarthatásáért, holott ez kötelessége volna. Zámbo ur izgatottan fészkelődött, majd mégis felszólította Polónyiekat, viseljék magukat tisztességesen. Hivatkozott a szólásszabadságra stb.

— Itt úgy látszik a hatóság tudtával csinálják a botránnyt, vágott oda egy hang a polgármesternek.

— Ezt kikérem magannak. Ilyen gyanusítást nem tűrök el, felelt izgatottan Zámbo s ha így beszélnek távozom.

El is távozott, mi a zajongóknak természetesen csak kedvükre volt.

Eközben Polónyi „ur”, a nap hőse az emelvény felé jött egy fűtülöpárt élén, egyenesen az emelvény felé, gyokat lépkedve, nagyokat gesztikulálva és szája nyílása szerint ítélve, még nagyobbakat ordítózva. Hangja nem hallatszott el az emelvényig, — hihetőleg a menyországig sem. És ő perbeszálott Zichy Nándorral és Zámbo urral.

Beszélt és annyira „lekesítette” recipiált eseményeit, hogy ezek egyszer csak vállakra emelték. — Zámbo polgármester látva, hogy a derék honatya előtt a törvény tisztelete tökéletesen ismeretlen fogalom, lesített, hogy valami módon végetvessen a botránynak. A vállalkozás nem sikerült, mert Félegyházán nagyobb ur a zsidó, mint a polgármester.

Azonközben a lovascsendőrök még több ízben vágattak a néppártiak közé. Ekkor Hegedüs rendőralkapitány jött föl az emelvényre. Hegedüsnek már nem kellett sokat beszélni. Hivatkozással a szólásszabadságra, felhívta a közönséget, hogy a szónokokat hallgassa meg. Egyben felszólította a csendőrörmestert, hogy aki zajong és közbekiabál, azt tartóztassa le azonnal.

Polónyi a proban.

Mig ez történt az emelvény körül, Polónyi ur óvatos távolságban szörnyen handabandázott. Egy csapat berugott ember és 25—30 zsidó között iszonyu legénykedést vitt véghez. Kiabált, ordított, fenyegetett az

emelvény felé. Majd szónoklatba fogott; de egyetlen hangot se lehetett érteni belőle a zsidók csinálta zsvaj miatt.

Mikor a rendőrkapitány felszólította a csendőrörmestert, hogy távolítsa el a botránkozatókat, a lovascsendőrök kardot rántottak. Nossza lett erre vitéz futás. Valahány zsidaja van Félegyházának, az mind másfelé szaladt. Egyszerre elhallgatott a fűtül. A rongyszerű náció befogta a száját. Polónyi testőrsége is vitézül megugrott. Ez időben Polónyi ur, épen két piruló képű kocsis válláról szónokolt nagyban. De a két teherhordó ur kissé megszeppenve a rendőrség erélyes föllépésétől, iparkodott bőrét menteni. Látva tehát a társak hősfutását, ők is neki iramodtak, még mielőtt Polónyi ur leszállhatott volna vállairól. Így történt aztán hogy Polónyi ur ülő testrésszel egyszerre csak a földön találta magát. Azonban a veszedelmet látva, iparkodott hamarosan fölszedni magát és ő is hősiességnek eredt.

A letartóztatottak.

Meg kell említenünk azt is, hogy öt lármázó kölyket letartóztattak. Kettőnek a nevét sikerült is megtudnunk. Az egyik *Kohn* Andor, a másik *Bauer* Dezső.

Persze tősgyökeres magyarok!

Ily csufos vége lett Polónyi ur hirdetett „kirakodójának”.

A szónoklatok.

Helyreállván így a rend, nyomban kitűnt, hogy a néppárt mindvégig a magyar becsülethez illő méltóságot és higgadtságot tanusította és hogy az egész zürzavart csakis Polónyi és fűtülöpárt okozták. Most már háboríthatlanul beszélhettek a szónokok. *Molnár* János az új rendről, *Kálmán* K. ugyanekkor, az emelvény másik oldalán, ugyanezen tárgyról, *Bakonyi* Elek pedig a gazdák helyzetéről. A nép nagy lelkesedéssel hallgata a szónoklatokat és szüntelenül éltette a néppártot. Öt órakor vége volt a gyűlésnek s ekkor mondta *Zichy* Nándor gróf a következő nagyhatású záróbeszédet:

Zichy Nándor gróf.

Tisztelt barátaim! Szívem vonzott ide s örvendek, hogy az Urnak mai napján köztettek megjelenhettem. A mit én kívánok, az a nép, az a haza, az az apostoli királynak dicsősége, felmagasztalása És ez olyan törekvés, a mi ehhez az Urnapjához nagyon illő, a melyen az Ur Istennek hálát adunk az oltári szentségnek üdvösséges áldásáért. (Halljuk! Halljuk!)

Kevés, a mit én most hozzátok szólni kívánok. Itt van lelkemben őszintén beírva, hogy mennyire szeretlek benneteket s a ki engem ismer, az tudja, hogy nemcsak újabban ápolom ezt a szeretet. (Éljenzés.)

Az embernek, kimondom határozottan, — Isten parancsolatja szerint kell élnie és az, a ki azt mondja, hogy nem jó és nem szabad arra hivatkozni, hogy Isten a jót megjutalmazza és a rosszat megbünteti, az vagy nem tudja, mit beszél, vagy nem jóban jár. (Zajos helyeslés.)

Igen is t. barátaim, ragaszkodjunk ehhez a néppárthoz! Mondjátok ki határozatként, hogy a néppártnak programját elfogadjátok. (Elfogadjuk! Éljenzés.)

Éljen a néppárt! (Zajos éljenzés.)

Mondjátok ki, hogy szavazataitokat el nem adjátok (Éljenzés.) hanem, hogy hűségesen oda fogtok menni szavazni az igazságra. (Éljenzés.) Isten és ország előtt tanuságot fogtok tenni, hogy jóraivó magyar emberek és keresztények vagytok. (Zajos helyeslés.)

Mondjátok ki határozatként, hogy nekünk olyan törvény nem kell, mely nem akarja tűrni, hogy Isten törvényére hivatkozzunk; és hogy a papnak szavára, kit Isten helytartója a római pápa, a katolikusoknak és az ő felekezete a nemkatolikusoknak azért rendelt, hogy hitét tanusítsa, — hogy annak szavára nem szabad hivatkozni és annak nem szabad politikával törődnie. (Nem kell, el vele!)

Hát mire való az igazság, ha nem az életre? (Igaz! Ugy van!) Hát csupán a halál utánra való a hit? Hit szerint kell, t. barátaim, élni; hitünkéről minden cselekményünkben tanúságot kell tennünk! Ezért állunk mi a keresztény szeretet, az evangélium alapján. (Zajos helyeslés.)

És mivel a szeretet alapján állunk, mi nem gunyolunk senkit, (Igaz! Ugy van!) Mi a piszkolódást és gunyolódást eltűrjük, de mi az ország javát akarjuk, mi a föld népének boldogságát akarjuk. (Hosszas éljenzés.) Akarjuk a földmives birtokának állandóságát, az iparnak fellendülését, (Zajos helyeslés.) mit nem a liberálisizmus alapján lehet elérni, de a keresztény evangélium alapján, a mint Krisztus Urunk tanította. (Éljenzés.)

Ez a néppárt programja, — ezt mondjátok ki határozatként. (Hosszas, zajos helyeslés.)

Maradjatok hűvek a hazához! (Éljenzés.) Éltessétek felséges uralkodókat! (Éljen a király!) Maradjatok hűvek a hithez és legyetek szeretettel minden polgártársatok iránt. (Hosszas éljenzés.)

És ti különösen becsüljétek meg, hogy olyan valószínűságon törvényt tisztelő magyar hatóságok van, a milyent én szerencsés voltam az idevaló hatóságban megismerni. Ezt a hatóságot éltessétek. (Éljenzés.)

Engem pedig boldogítsatok bizalmatokkal. (Éljenzés.) Én nem fogok értetek megszűnni küzdeni, hanem a jó Isten tudja, mit akar, és mit rendel. Ha engem ma elvisznek, lesz más, és van más, kikövetni fog. (Éljenzés.) Ti pedig, édes barátaim, ti térjétek nyugodtan haza. Ne hagyjátok magatokat a keresztény nyugalomból, a keresztény bizodalomból, a szeretet törvényéből kiragadtatni semminemű megsértés által. (Zajos helyeslés.)

Az a rossz szellem, mely kisért, nem a szeretet szelleme. (Igaz! Ugy van! Menjünk haza békében, és imádkozzunk azokért, a kik azt hiszik, hogy jobbak nálunknál, mert sárral dobálnak.) (Zajos helyeslés és taps.)

Isten éltessen benneteket! (Hosszantartó zajos helyeslés.)

A nép szünni nem akaró éljenzéssel fogadta e lelkesítő szavakat! s ezzel az emlékezetes gyűlés véget ért. A polgárok még sokáig sűrű csoportokban állva, a legnagyobb megvetéssel nyilatkoztak Polónyiról és Hollóról.

Az elutazás.

A lelkes, percekig tartó éljenzés után, mely Zichy Nándor gróf záróbeszédét követte, a nép, — nem lévén tovább is zavargók — szép csendben szétoszlott. Zichy Nándor is azonnal elhagyta a gyűlés színhelyét és kíséretével egyenesen a pályaudvarba hajtatott. Nagyszámú közönség kísérté ide is az ősz vezért, a kik folyton zajosan éljenzétek, míg csak a vonat el nem indult. Ugyanekkor utazott el Polónyi is, a kit füttyülő zsidótársai ide is kikísértek, de oly szemtelenül inzultáltak a néppártiakat és papokat, hogy maga Förster földbirtokos is megsokalta és tisztességre figyelmeztette őket. Különösen kivált egy hős polgártárs, a kit egy jámbor néni, azzal utasított rendre, hogy jobb lesz, ha megadja 25¹

frt tartozását. Alig azonban, hogy a vonat megindult, elpárologtak az új honpolgárok, ne hogy ők kapják meg az utravalót Polónyi helyett.

Szabó Antal.

Hálátlanság volna, ha nem emlékeznénk meg arról az emberről, ki a félegyházi néppárt lelke.

Szabó Antalnak hívják e derék, vallásos gazdát. Ő tett legtöbbet a gyűlés érdekében. Ő fáradozott, ő izzadt legjobban mult csütörtökön is, bizonyítva azzal, hogy buzgóság mellett egyszerű gazdaember is sokat, nagyon sokat tehet.

Aldja meg az Isten minden lépését s jutalmazza meg azzal, hogy megláthassa a néppárt diadalát is!

Néppárti gyűlések.

A köbölkúti nagygyűlés.

Megmozdult a köbölkúti kerület független, vallásos, néppárti választóközönsége is, hogy a maga részéről is hozzájáruljon a május 31-iki nagy nap jelentőségéhez. Örömmel volt ez a szépen sikerült gyűlés minden tekintetben. A választók maguk mintegy elbucszattak jelenlegi liberális követjüket, Kobek Istvánt.

Apponyi Géza, a gyűlés emőke, úgy 1/2, 12 órakor érkezett ide Budapestről, Haydin Károly fővárosi ügyvéd, Kontúr Béla dr. fővárosi orvos és az Alkotmány szerkesztője kíséretében. A pályaudvaron a kerületi papság, fehér ruhás leányok, 40 tagu bandérium és nagy néptömeg lelkes éljenzéssel fogadta. Apponyi gróf leszállván a vonatról, Székesvári Imre, köbölkúti plebános, szép beszédben üdvözölte a grófot, mint aki nem kimélve fáradságot, eljött a becsületes magyar nép közé, hogy a néppárt eszméi mellett rendületlen kitartásra buzdítsa. A nép érzi és látja, hogy a kormány bűnösen elhanyagolja érdekeit és tudja, hogy csakis a néppárt hozhat jöletet az ország legderekből osztályának.

A zajos éljenzés elhangzása után egy Lintner Magdolna nevű leányka talpraesett, csinos beszéd után nemzeti szallagos babérkoszorút nyújtott át Apponyi Géza grófnak, aki erre meghatottan köszönetet mondott. Ezután a többi érkezetteknek is nyújtottak át fehér ruhás leányok csokrokat.

A gyűlés maga a vasuti indóház melletti tág téren folyt le, a hol csinos szószeket állított fel a rendezőség.

A nép már a déli órákban kezdett gyülekezni a gyűlés terén. Legszámosabban természetesen a Köbölkút közseg- és kerületbeliek jelentek meg lobogókkal, de a környékebeliek is tömegesen siettek tüntetni a néppárt mellett. Eljöttek a kémendiek, duna-mócsiak, ebediek 150-en, 12 zászlóval és zenével, bartiak, párkányiak, bátorkeszkiek, kúrthiek, gyarmatiak stb. stb.

Délután 3 órakor hosszú kocsisorba 1, bandériummal, zeneszóval vonult fel az elnökség a gyűlés helyére, ahol őket már ezrekre menő közönség, háromnegyedrészét férfiak, dörgő éljenzéssel fogadták.

Az elnöki emelvényen Apponyi grófnak és a szónokokon kívül ott voltak: Csernoch János kauonok, Horváth Ferenc pápai kamarás, dr. Roszival István, dr. Kereszty Viktor, dr. Prohászka Ottokár, Keményffy Dániel szerkesztő és Krammer György esztergomból, Szilárd János és Usztánek Antal herceggprimási főtiszt, Horváth Dezső, Pálffy herceg tisztartója Budakesziből, Mórác Antal kéméni esperes, Szeiler János duna-

mócsi, Fehér Ferenc ebedi, Schäffer Béla baráti, Ács Ferenc kúrthi, Kopernicky Ferenc nagy-ölyvedi, Szilavcsky János farnadi plebánosok, Jeszenák Gábor báró Párkányról, Szilavcszky István párkányi főtanító stb. A politikai hatóságot Perényi Béla köbölkúti főbíró képviselte.

A gyűlés megkapó jelenettel kezdődött, az ezernyi közönség ugyanis Apponyi gróf intésére nagy lelkesedéssel elénekelte Vörösmarty szózatának első négy strófáját. Elhangozván a magasztos ének,

Apponyi Geza gróf

a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

Éljen a néppárt! (Zajos éljenzés.) A központ megtisztelő bizalma ide szólított, hogy a köbölkúti kerület néppártjának mai ülésén elnököljek, (éljenzés) fogadják köszönetemet, hogy ily nagy számmal megjelentek.

Már háromszor volt alkalmam népgyűléseken elnökölni, tul a Dunán, az Alföldön és ma itt Esztergom vármegyében. — De akár Tolnamegyének vegyes ajku és vallású népénél voltam, akár az Alföld tősgyökeres magyarjai között jelentem meg, mindenütt szívélyes, lelkes fogadtatásban részesültem.

E fogadtatás azonban csak részben szólott személyemnek, aki eddig visszavonultan éltem, akit nem ismert a közvélemény, és akiknek most, hogy politikai szereplésre szólítottam fel, előbb kellett tanulnom a szónoklást. — Ha tehát a lelkes fogadtatás nem nekem szolt, az csak annak az ügynek szólhatott, melynek érdekében ide jöttem és annak a pártnak, melynek tagja lehetni én is szerencsés vagyok. (Éljenzés.)

Ez az, a minék szívből örvendhetek és amely erőt adott nehéz feladatomban elvállalására.

Ez tette kötelességemmé a küzdő pályára lépni, és azért reményelem, hogy önök türelemmel és bizalommal hallgatják meg mai felszólalásomat. — (Halljuk.)

Sok mindenféle mondatott a néppárttól (Igaz! Méltatlanul!); de ezen pártnak elvei meg sem lehetnek oly légből kapottak, hogy ellenfeleink annyira félnek tőle. (Igaz!); másrészt éppen ezen vádak és gyanúsításoknak jogosulatlansága fogja előbb-utóbb elnémulásokat okozni. (Éljenzés.)

Az egyik vád, a melyet a néppárt ellen felhoznak, az, hogy programja egyoldalú, hogy csak egy vallást támogat, egynek az érdekeit védelmezi, ez téves allítás. Igenis a néppárt a kereszténység jellegét, a kereszténység vezér-eszméit hirdeti, de azért a keretében minden bevett vallásfelekezettel érvényesítheti a vallását. (Zajos helyeslés.)

A néppárt csak a vallástalanság: csak a felekezetiellenesség ellen küzd. (Élénk tetszés.)

A néppárt azt akarja, hogy e hazán minden polgárára egyenlő bánásmódban részesüljön, (Ugy van) még pedig nyelv- és valláskülönbőség nélkül. (Zajos éljenzés.)

A ki nem szereti a vallását, az világpolgárnak érzi magát, és nem is ragaszkodik soha hazájához. (Ugy van.)

Még egy másik vádra is akarom önöket figyelmeztetni. Ez a vád is hamis. Azt mondják, hogy a néppárt izgat, lázít, és felajánlja a békét.

Hát tisztelt Uraim, a néppárt csak törvényes eszközökkel akarja elveit megvalósítani.

Nem tesz kecségető ígéreteket, a melyeket azután nem tudna beváltani. Azt mondja a néppárt, hogy meg kell hajolni a szentesített törvény előtt, de azt is mondja, hogy a vallást sértő törvényeket meg kell változtatni. (Zajos helyeslés.)

Oly törvényeket akar létesíteni a mezőgazdaság és kiipar terén, a melyek ezen két osztály érdekeinek védelmét biztosítsák, a nagytőke és a nagyipar ellen. (Zajos tetszés.)

Azt akarja a néppárt, hogy a magyar nép boldog legyen. (Zajos éljenzés.)

A néppárt nem ámit és nem akar félrevezetni senkit. Nem mondja: nem fizetünk adót, nem adunk katonát, hanem ellenkezőleg óva inti a népet a tulkapásoktól. (helyeslés) A néppárt azt akarja, hogy e hazán polgárai szabadon gyakorolhassák választó jogukat. (Szünni nem akaró éljenzés és taps.) Igenis, mi tiszta választásokat követelünk. (Zajos helyeslés. Felkiáltások: Nyitra! Stomfa!)

A legjobb példa arra, hogy mi nem lázítunk az, hogy azon számos népgyűléseken, melyeket a néppárt eddig tartott országsszerte, egyikén sem történt a legcsekélyebb rendzavarás sem Mindenütt a legnagyobb lelkesedés párosult a legnagyobb higgadtsággal. (Ugy van.) — Így csak az a nép tud lelkesedni, a mely tiszteli a rendet. (Ugy van.) Mi a megkezdett módon tovább fogjuk toborozni pártunk híveit s így ki fogjuk vivni még ellenfeleink becsülését is. (Tetszés.)

Lehetetlen ez alkalommal meg nem emlékeznünk azon örömnepéről, a mely most büszkeséggel tölti el minden hazafias polgár keblét. Ezeréves fennállási ünnepét üli Magyarország most és joggal. Mert hiszen kevesen voltunk, kevesen vagyunk és ennek dacára mégis megőriztük hazánkat és alkotmányunkat és a mily jogos e felett büszkélkednünk, ép oly jogos kutatni, minek köszönhetjük mai országos ünnepünket. (Egy hang: Nem hagytuk el az Istent!)

És a mi főképen bátorít ma bennünket: nem állunk elszigetelve, egy év leforgása alatt az ország minden részében tartattak népgyűlések, a polgárok ezrei és ezrei csatlakoztak a néppárthoz. (Zajos éljenzés.) Csak a mai napon a miénken kívül még három helyen vannak néppárti gyűlések: Zala-Egerszegen, Lajos-Mizsén és Abonyban. Javasolom tehát önöknek, hogy üdvözöljük ma gyűlésező elvtársainkat és vezéreinket, Zichy Nándor, (Szünni nem akaró éljenzés) és Esterházy Miklós Móric grófokat (Hosszantartó éljenzés.) Biztosítsuk őket bizalmunkról és ragaszkodásunkról s biztosítsuk őket arról, hogy tántoríthatatlanul kitarunk a néppárt mellett. (Felkiáltások: Esküszünk az Istenre.)

Ezek után felolvasta az abonyi népgyűléstől és a privégei elvtársaktól érkezett táviratokat, majd pedig a bíboros hercegprimáshoz intézett üdvözlő táviratot, amely így hangzik:

„A köbölkúti néppárt polgárságának mai népgyűlése fiúi hódolatát tolmácsolja Eminenciá előtt. Apponyi Géza gróf elnök“.

Ezután felolvasta a zalaegerszegi, abonyi és lajosmizsei gyűlésekhez intézett üdvözlő táviratokat.

A gyűlés zajos éljenzéssel hozzájárult az üdvözlő táviratokhoz, mire

Haydin Károly

Óvárosi ügyvéd lépett a szószékre és nagy hatású beszédben fejtegette a polgári házasság káros hatását. Beszéd közben a nép zajosan tiltakozott a polgári kötés ellen. Ma a nép jelentette ki itt, hogy ő neki nem kellett soha a házasság szentségének szentségtelenítése. Szünni nem akaró éljenzéssel fogadta a nép Haydin azon szavait, mely szerint a nép, élve 1848-ban szerzett alkotmányos jogaival, se pénzért, se jó szóért, se semmiért nem adja el többé szavazatát, hanem arra fordítja ezt, hogy a polgári házasság eltöröltessék. Ha a zsidók — így kiált fel szónok a hallgatóság zajos

helyeslése mellett — nem hagyják magukat megvesztegetni, miért legyünk mi, az ország fentartói nyomorultabbak a zsidónál? Járjunk el tisztán meggyőződésünk szerint. De kellet-e a polgári házasság? (Nem) Kellet-e a polgári anyakönyv? (Nem!) Kellet-e az akkor, mikor az oktatás, a szegényügy teljesen el van hanyagolva, mikor a nép még annyiban szükségét szenved. (Zajos helyeslés.)

A néppárt nem izgat a más vallásuak ellen. Tisztelettel a tényleges vallásuakat. (Igaz, ugy van!) Törvényt nem tanulhat mindenki, a törvény tiszteletére csak a vallás taníthat. (Zajos tetszés.) Mi tiszteljük a fennálló helytelen törvényt, de arra törekszünk alkotmányos uton, hogy eltöröljük a népnek nem kellő törvényeket, a polgári házasságról, polgári anyakönyvekről és a felekezetségről szóló törvényeket. (Zajos helyeslés.) Azokat a nagy urakat, a kik a néppárt élére állottak, nem fizeti senki, kényelemben élhetnének, hanem ők mégis fáradságos munkát végeznek, a vallásért Isten dicsőségére. Elteti a néppártot. (Szünni nem akaró éljenzés.)

Dr. Vargha Dezső

köhidgyarmati plebános népszerűen ismertette a kisgazdák sanyaru helyzetét és ennek orvosszereit. A kitűnő szónokot valóságos áhitattal hallgatta a nép. Nevetség tárgyává tette Lukács pénzügyminiszter azon mondatát, hogy soha gazdagabb és boldogabb nem volt Magyarországon a nép. Mivel indokolta ezt? Azzal, hogy neki jó dolga van? (Zajos derűtség.) Nem, azzal, hogy soha pontosabban nem folytak be az adók, mint most. De hát aki adót akar fizetni, annak el kell adni a borjút, a ki pedig késik az adóval, annak végrehajtási költségek fejében rámegegy a tehene. (Gyalázat! Ugy van!)

Aztán előadja, hogy a milleniumi kiállítás, a fényes Budapest, a jun. 8-iki banderium nem mutatják be a valódi Magyarországot. A nagy malmok mellett ki kellett volna állítani a tönkretett 20.000 kis malmot. A fényes banderium helyett fel kellene vonultatni az *el-szegényedett száz- és százezernyi gazdát*. (Nagy tetszés.) Azt mondják a nagy liberálisok: Nagy a nép nyomora? Pusztul a nép? Hát egyék kevesebbet, igyék kevesebbet, aludják kevesebbet, dolgozzék többet, akkor aztán minden jó lesz. (Nagy tetszés.)

Ostorozza a kormány azon eljárását, hogy a zsidókat, a börzét, a nagyipart becézgeti s az összes terheket áthárította a földre.

Egy köhidgyarmati $\frac{1}{4}$ telkes gazda fizet rengeteg adót, biztosítást, gazdasági beruházásokat 106 frt 45 krt. Mit vett be ezért? 129 frtot. Marad 22 frt 45 krja. Ebből miképpen éljen meg? És hátha szerencsétlenség történik nála? Adósságot csinál és ő maga és birtoka tönkre megy.

Követeli az igazságos adófelosztást. Ausztriában, Angliában, Oroszországban leszállított a földadó, csak a szabad, alkotmányos Magyarországon nem szállított le. (Gyalázat!) Az igazságos adófelosztást csak a néppárt vette fel programjába, tehát éljen a néppárt! (Éljen a néppárt!)

Már most mit kap a nép szörnyű terheiért? Azt, hogy faluhelyeken havonként kétszer két szál csendő mutatkozik a faluban, „a személy és vagyonbiztonság okából.” Amde a vagyont és személyt nem a csendőr, hanem a vallásos érzés óvja meg.

A gazdák másik nagy baja az adósság. Csunya szó ez. A nép nemcsak takarékos, sőt, fősvény is. (Igaz!) Mily nehezen jut a gazda hitelhez? A mai bankok és takarékpénztárak afféle rablólovagvárok, Magyarország

földjén eddig 2093 millió adósság fekszik. (Nagy mozgás.) Esztergom megye földje 3 millió forintig van eladósodva. Ez annyit jelent, hogy a gazdák évenként 120.000 forint kamatot fizetnek a henye tőkének.

Meg kell menteni ezt a földet, melynek már csak árendásai vagyunk. Nincs ára a földnek, sem a búzának. Ez csak katasztrófára vezethet. Az olcsó gabonaáraknak oka a gabona-tultermése, mert hiszen mindegyütt alig közepes termések vannak évek óta és azonfelül még nagyon sok ember éhezik. Azért olcsó a buza, mert kedvezőtlenek a mi kereskedelmi szerződéseink a külfölddel. Itt a gyárosokat pártolja a kormány, a gazdákat pedig lenyomja.

Élesen kikel a börze ellen. Valóságos vérszopó vampyr ez. Spekuláció és svindli, a népnek pedig becsületes kereskedés kell. A budapesti tőzsdén egy nap eladnak annyi búzát, amennyi egy évben sem terem. A néppárt meg akarja szüntetni ezen állapotokat. (Zajos éljenzés.) A néppárt a vérrel szerzett és izzadsággal itatott földről azt mondja, hogy maradjon ez a magyaré, (Szünni nem akaró éljenzés), meit ha nem marad a magyaré, elpusztul a haza. Mi azt akarjuk, hogy a haza és a hazában a gazda éljen. (Zajos éljenzés.) Ezért tartsanak össze a gazdák, csináljanak hitelszövetkezeteket. Előadja a Raiffeisen-egyletek szervezetét. De az állam is igazságosabban nézzen a gazdaközönségre, mintsem eddig tette. Csak a néppárt írta zászlajára a gazda jólétét. (Éljenzés.) Ha a gazdák összefognak, okvetlenül győz a néppárt. Segítsünk magunkon, az Isten is megsegít. A meddig a gazdaközönség be nem látja, hogy csakis tisztességes választásokkal érheti el célját, addig nem is boldogul. (Igaz!) Éljen a néppárt! (Zajos éljenzés.)

Kontúr Béla dr.

fővárosi orvos a politikai helyzetről beszélt. Szól az egyházpolitikai törvények életbeléptetéséről, a választási visszaélésekről, a néppárti vezérférfiak, szónokok, sajtó üldözéséről. Követeli a független bíróságot és a becsületes közigazgatást. (Nagy tetszés.) Zichy Nándor gróf (Éljenzés) és Lepsényi Miklós megalakították a néppártot (Éljenzés), a mely eldobván magától a nemzeti torzsalkodást, kereszténynek s krisztusi tanok hívének vallja magát s össze fogja törni a liberáлизmus bilincseit. Csak legyen egyetértés, erős akarat és kitartás; a nemzet egységes akarata előtt porba omlik minden akadály. A néppárt a keresztény eszmék visszaállítását alkotmányos uton óhajtja megvalósítani, azért nem volna szabad megválasztani olyan képviselőket, a kik csak a nyelvükön viselik a nép javát, a kik feleselnek a képviselőházban és seftelnek, de az önérdék aranyborja előtt járják a táncot. Adót megszavazni, a szegény, adófizető polgárra ráküldeni az adóvégrehajtót, az igazságszolgáltató féllél packázni, nem nagy virtus, azt megtudták cselekedni a Bach-korszak beamterei is. Majd miután az önálló vámterület s az általános választási jog mellett is nyilatkozott, így fejezte be rövid beszédét: Egyházunk jogaiért küzdünk, hitikkelyeink szabadságáért s így nem riaszt vissza bennünket sem börtön, sem zsandár szurony. Szervezkedjünk, még nem késő és gondoskodjunk megbízható jelöltekről. Ne üssük a zsidót, hanem szeressük és pártoljuk a keresztényt s bocsássuk meg protestáns testvéreinknek, hogy az egyház igazaiért vitt harchban ellenünk harcoltak, azóta megbánták már, ugy a hivek, mint a lelki pásztorok s tisztában vannak az iránt, hogy a liberáлизmus sokat ígér s az új törvényeknek első sorban ők isszák meg a levét. Léptessünk fel minden kerületben és ha csak tíz igaz

néppárti választó találkozik, egy néppárti képviselő-jelöltet. Hadd jöjjön egy erkölesi vizözön és törölje el a liberalizmus hamis lobogója alatt becsempészelt pogány eszméket az oktalan szabadelvű katolikusokkal együtt. A hivatalos vagyonfelosztás jogtiprás és földosztás helyett hadd kerüljön ki diadalmasan e három eszme, u. m. az erkölcs tisztelete, Isten szent szerelme s a kereszténység apotheozisa! — Ne féljünk! Éljen pártunk és dicsérettessék a szent. Háromság egy Isten! lengjen egyházunk lobogója az örökkévalóság ormán. (Tetszés.)

Apponyi Géza gróf

köszönetet mond a szónokoknak. (Élénk éljenzés.) Majd felolvassa a néppárt határozati javaslatát. A nép zajos éljenzéssel fogadta ezeknek minden egyes mondatát. Végezetül újra köszönetet mond a népnek tömeges megjelenéseért, bizalommal tekint a közelgő diadal céljára ezzel fejezi be szavait: Éljen a király, a néppárt, a haza!

Záradékol felolvastatott a Lajos-Mizsén összegyűlt 10.000 néppárti elvtárs üdvözlője a gyűléshez. (Szünni nem akaró éljenzés.)

Még rendes, nyugodt szétosztásra kérte fel Apponyi gróf a népet és ezzel a gyűlés véget ért.

Mindenki emelkedett hangulatban énekelte az Isten áldd meg a magyart, a mire aztán a népi zeneszó mellett a plebániákra kísért Apponyi grófot.

Este a plebániákban társas vacsora volt.

TÁRCA

A görbe kereszt.

Meghajlott a kereszt,

De ketté nem törött:

Örködik az Isten

Az ő népe fölött.

Legyen hitünk erős,

Milyen volt a múltban:

S koronán a kereszt

Egyenes lesz újra.

Köves Károly.

HIREK

A király Budapesten. Ő felsége Urnapra tudvalevőleg megszakította a fővárosban való tartózkodását, amennyiben az ünnepet Bécsben töltötte. Szombaton reggel azonban már visszatért Budapestre.

A királyi család tagjainak érkezése. A szent korona ünnepeire s a hodoló felvonulásra a királyi család több tagja Budapestre érkezik. E hó 6-án, 7-én érkeznek valamennyien a fővárosba s a királyi palotába szállanak. Jelen lesznek az ünnepeken Lajos Viktor királyi herceg, ő felsége ücsese, Stefánia özvegy trónörökösne, leányával Erzsébet királyi hercegnővel, Ferdinánd toszkánai nagyherceg, nejevel Alice királyi hercegnővel és leányával Anna kir. hercegnővel, Ferenc Szalvátor és Rainer királyi hercegek.

Királyi kihallgatás. A király jövő esütörtökön, június 11-én, Budapesten legfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzések a kabinetirodában (budai királyi várak) eszközölni.

A pápa Magyarországról. Ő Szentsége máj. 29. fogadta dr. Hornig Károly br. veszprémi püspök és dr. Fraknoi Vilmos címzetes püspök ő méltóságait, kiknek kíséretében ez alkalommal a Collegium Germanico-Hungaricum négy növendéke is volt. Ő Szentsége Magyarországról való nagy szeretetének és reményének adott kifejezést s megmutatta, hogy ha valahol van egy atyai szív, mely hazánkkal rokonszenvez s azzal minden bajában és örömeiben együtt érez, úgy, az bizonyára Rómában van s nem másé mint Szentsége Atyánk! Rendkívül meghatók voltak szavai, melyekben érzelmei utat törtek. Miután röviden az ismeretes enciklikában kifejtett gondolatokat ismételte, megjegyezte, hogy mindezt nem tette másért, mint hogy lássák, mit érez és tart ő Magyarországról. Mindenkor kedves volt előtte a hazánk ősi dicsőségéről való megemlékezés; és csak tőlünk függ, hogy ez ősi dicsőségnek hű örei legyünk, az által, hogy sohasem tágitunk Egyházunk szent jogainak megvédésében. „Azért jogos, ha bizom a magyar nemzetben és Magyarországról a legjobbat remélem.” E lelkes és szeretetteljes szavak mintegy megifjították Szentséges Atyánkat, kinek apostoli szívében Magyarország nem csekély helyet tölt ki. Ha azonban még ez se győzne meg valakit Szentséges Atyánk nemzetünk iránt való nagy szeretetéről, úgy kétségtelenül ama könnyek, melyek a bucsu pillanatában szemeiben csillogtak.

Bástya ünnep. A budai nőegylet s a Mária Erzsébet egyesület e hó 5-én kedves, jótékony célú ünnepséget rendeztek a budai bástyákon. A közönséget léptenyomon valami meglepetés érte, az itt-ott felállított sátrakban a főváros előkelő hölgyei árusítottak mindenféle csecsebecsét, virágot, pezsgőt, szivart stb., persze a jótékony cél érdekében — magas áron. A ki jelen volt, nem sajnálta se pénzét, se idejét.

Urnap. E magasztos nagy ünnepet nagy fényvel és buzgó ajtatossággal ülték meg a fővárosban. A hivatalos istentiszteletet reggel tíz órakor tartották meg a budavári Mátyás-templomban, amely színültig megtelt hívőkkel. A szentély padsoraiban helyet foglaltak többek között: Császka György kalocsai érsek, Wlassics, Dániel, Percel miniszterek, gróf Szápáry István, báró Orcy Béla, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, Forinyák, Pókay, Bernolák, Rohony, Kotz, Csesznák tábornokok, Ráth Károly főpolgármester, Gerlóczy alpolgármester, dr. Lengyel Béla és dr. Entz Géza rektorok s a közéletnek még több ismert alakja. Tíz órakor érkezett meg Vaszary Kolos biboros hercegprimás, dr. Kohl Medárd titkár kíséretében. A templom előtt felállított katonaság és koronaórság tisztelgett a hercegprimás előtt, akit a bejáratnál a papság fogadott. Az istentiszteletnél a herceg-

primásnak segédkeztek: Bogisich Mihály budavári prépost, esperes-plébános, Vezinger Károly apát, Krizsán Mihály papnöveldei aligazgató, dr. Kohl Medárd, gróf Széchenyi Miklós jáki apát, Purt Iván tanulmányi felügyelő, Vodicska Lajos, Bozóki és Entresz káplánok, valamint több növendék pap. Mise után megindult a körmenet, élén a 6J-ik gyalogezred zenekarával. A hercegprimás oldalán a koronaórség haladt. A főváros többi templomaiban is ünnepi istentiszteleteket tartottak, amelyeken nagyszámu ájtatos közönség vett részt.

Az anyakönyvvezető fogasa. Hánta, Kisbérhez tartozó fiók községben történt, hogy Csonka István és Ónody Mária jegyesek polgári házasságkötés végett megjelentek jun. 2-án Boor Lajos, bakonyszombathelyi anyakönyvvezetőnél. Megtörténvén a polgári összebörönálás, az anyakönyvvezető felszólítja a jegyeseket, hogy írják alá a jegyzőkönyvet, de a jegyesek és tanuk azt ismételten megtagadták. Az anyakönyvvezető urnak ez nem tetszett, de még egyszer szerencsét próbált, s midőn fölszólítása sikertelen volt, kijelentette, hogy nem tehet róla, ha alá nem írják a jegyzőkönyvet, de akkor délután két óráig kell várniok (11 órakor mentek az anyakönyvvezetői hivatalba), mert előbb nem készül el a jegyzőkönyv, de ha aláírják, ugymond rögtön végeznek. Mit volt mit tenni, e roszakaratu időlopásnak nem akarták magukat kitenni, inkább aláírták. Iparkodtak ugyanis, hogy az egyházi kötést minél előbb elvégezhessék, mivel a polgárit semminek se tartják. Így panaszták el ezt a násznagyok és az új házaspár. A hántai hívek különben lelkészeiktől soha egy szóval se hallották, hogy tagadják meg az aláírást, s a liberális zsidó lapok mégis azt hangoztatják folyvást, hogy a papok izgatnak az új rendtelenség ellen. Nem kell az ellen izgatni, megcsömörlik attól a zaklatott jóizlésű magyar nép magától is.

Egy zsidóval több! Ezt az ékes szöveget teljes büszkeséggel kiálthatja most a „Budapesti Hirlap“ szerkesztősege, mely a napokban egy recipiánt munkatárssal szaporodott. Nevezett lap örömmel adja hírül, hogy Barna (Braun) Izidor elhagyta a „Pesti Napló“ szerkesztőségét és belépett a „Budapesti Hirlap“ szerkesztőségének kötelékébe. Barna Dórinak tehát most alkalma nyílik azon elvek mellett kardoskodni, mely elveket következetesen üldözte teljes három éven át, vagyis azon időben, midőn a Pesti Napló szerkesztőjeként szerepelt. Itja! valóságga vált a sülyedő hajóról szóló mese, melyet a patkányok sietve hagynak oda, hogy biztos talajra meneküljenek. A Pesti Napló tudvalevőleg végelsülyedésnek néz elebe, — Barna Izidornak tehát menekülnie kellett.

Vaddisznók túlszaporodása. A bogsáni járásban Zsivodvin és Rafna községek határában a vaddisznók annyira elszaporodtak, hogy már csaknem közveszélyesek. Az illetékes körök megtették a lépéseket, hogy a megye egy általános hajtóvadászatot rendeljen el a vadak pusztítására.

Egy község pusztulása. Szepesmegye Zsakaróc községben május hó 28-án tűz ütött ki, mely oly mérveket öltött, hogy rövid idő alatt körülbelül hatvan lakóház, számtalan melléképület, takarmány és gazdasági eszközök a lángok martalékaivá lettek. A pusztító elemnek a plébánia és az iskola épület is áldozatul esett. A kár nagyon jelentékeny.

A halott hite. Pécssett mult néten a kórházban meghalt egy 45 éves asszony, Krausz Jánosné született Keller Karolin. A kórházi törzskönyvben zsidó vallásúnak volt bejegyezve s ezért az igazgatóság értesítette az izraelita hitközseget, hogy intézkedjék a temetés

iránt. A rabbinus kiküldött a kórházba, hogy a hullát szállítsák a temető halottasházába, ahonnan az izraelitákat eltemetni szokták. A kiküldöttek azonban, nagy megütközésükre (?) a hullát keresztény módon kiterítve és kezében keresztrel találták. Ott hagyták tehát a hullát, annál is inkább, mert kiderült, hogy az elhaltat egy ferencrendi szerzetes közvetlen halála előtt meg is gyónította. Jelentést tettek tehát a rendőrségnél azon megjegyzéssel, hogy a zsidó halottat most már nem lehet a zsidó vallás szerint eltemetni, mert keresztény módon ravatalozták fel. A rendőrség meggyőződött arról, hogy a halott csakugyan izraelita vallásúnak van bejegyezve. Elküldtek tehát az elhalt férje után, de azt sehol se tudták megtalálni s ezért nőtestvérét hallgatták ki. Ennek előadásából kitűnt, hogy Krausz Jánosné sohase volt izraelita, mert az egész családja római katolikus. Utána néztek az anyakönyvekben s csakugyan úgy találták, hogy férjével a ferencrendiek templomában kelt egybe. A sok bonyodalmat előidéző tévedés oka valószínűleg az elhalt nevében keresendő.

Fölmentett vallásügyelő. A királyi tabla, mint a F. N. írja, megdöbentő jelet nyújtotta könnyelmű gondolkodásának vallási ügyekben. A székesfehérvári járásbíróóság két napi elzárásra ítelt egy Braun Miksa nevű zsidólegényt, ki az ősszel a Pongrác-kávéházban cigányzene mellett kurjongatta a „Menyből az angyal“ című szent éneket. Felebbezés folytán az ügy a királyi táblára került, mely a vádlottat fölmentette. A szabadkőművesi indokolásból kiemeljük a következő részt:

„Valamely hitfelekezethez egyházi éneke általában, jelen ügyben pedig a róm. kath. felekezethez használt „Menyből az angyal“ kezdetű egyházi ének a r. kath. hitfelekezet vallásos tiszteletének nem a tárgyát képezi, hanem csupán a vallásos tisztelet eszményeinek dicsőítésére szolgál s így a kérdéses egyházi éneknek korcsmásban zenekíséret mellett történt elnéklése, illetve az éneknek zenével történt kísérése nem állapítja meg a k. b. t. kv. 51. §-ába ütköző kihágás tényálladékát.“

Szükségesnek látjuk megjegyezni, hogy a tanácsban, mely ezt a megbotránkoztató ítéletet hozta, két református és egy lutheránus bíró vett részt.

Az egyetemi ifjuság ünnepe. Folyó hó másodikán szép ünnepet ült a budapesti egyetemi ifjuság. Az egyetemi kör új, díszes zászlaját ekkor szentelte fel Vaszary Kolos biboros hercegprimás az egyetemi templomban. Mise végeztével a hercegprimás szép beszédet tartott, mely után a jelenlevő előkelő urak a zászlószegeket beverték. A király nevében Wlassits miniszter vert be egy szeget. Az ünnepség folytatása a vigadó termeiben történt meg itt szép ünnepi beszédet tartottak Beöthy Zsolt és Apponyi Albert gróf.

Kath. hiriapirodalom. A Dunántúli Hirlap szerkesztését Thewrewk István ismert író vette át; előbbi szerkesztője: Csippék Ferenc a Tiszántúl szerkesztői állását foglalta el.

Elítelt huszárok. Az a tizenhárom huszár, kik Bratkovicében, felháborodásukban megölték a kegyetlen-ségéről ismeretes Diószeghy őrmestert, — most nagyobb-részt börtönben ül. Sokat közülök hosszú időre vernek bilincsbe s a délceg magyar fiukból megtört, őszhaju aggastyánok lesznek, mire újból rájuk sűt majd a szabadság napja. Elviszik őket az ország különböző részeibe, olyan helyekre, a hol legsötétebbek a börtönök. Ötöt a szerencsétlen katonák közül a minap szállítottak le Aradra, hogy ott elhelyezzék őket a vár börtönében. Mind az ötre tizenöt esztendei sulyos rabság vár, valóságga előhalottak lesznek ott azokban a földalatti cellákban.

Hire jár annak, hogy ő felsége a június 8-iki kegyelem osztogatás alkalmával leszállítja az ő büntetésüket is, de ez egyelőre csak sejtés és a boldogtalan huszároknak sorsa ez idő szerint még mindig nagyon elszomorító.

Én vagyok a császár. A német császár minap beszélt el ezt a kalandját egy társaságban: A kieli nagy napok alatt történt. Schleszvig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg Henriette hercegnő évekkor elelőtt Es-march dr. kieli orvos-tanárhoz ment nőül. A hercegnő a német császárnénak nagynénje, a tanár a német császárral tehát sógorságban van. A kieli parádeban elfáradt német császár egy üres órájában elhatározta, hogy meglátogatja lateiner sógorát és a polgári életbe lépett hercegnő rokonát. Egyszerű polgári szürke ruhát öltött magára és egyedül ment el a látogatásra. Becsöngetett, mint más halandó, a lakás ajtaján és mert a császárnak nincs névjegye, a csöngetésre előkerült szobalánynak szóval — mint a közönséges halandó — mondta: Jelentsen be, én vagyok a német császár! A szobalány pedig haragosan csapta be előtte az előszoba ajtaját. Nem hitte el, hogy a német császár áll előtte s olyasfélét mormogott a fogai között, mint mikor tudjuk, hogy valaki bolonddá tett bennünket. Asszonyának azonban mégis bejelentette azt a különös embert. Ekkor természetesen kisetett maga a professzorné.

Égő halott. Baklóban egy Domokos nevű földműves munkaközben hirtelen összerogyott és meghalt. Az orvos megállapította, hogy vége van, szívszélhűdés érte. Ezután ravatalra tették és siratgatták. Pár órával ezután, hogy ravatalra helyezték, hatalmas vihar keletkezett, villámlással és dörgéssel, amiközben egyszerre nagy dördülés támadt s a villám lecsapott. Egyenesen a halottas házba s a ravatalon fekvő halottba, meggyújtva a szemfedőt, amely lobbot vetett s a mely a holttestet összeégette. A nép istenítéletet lát az esetben, mely valóban rendkívüli és megrázó.

MI UJSÁG A NAGYVILÁGBAN

Oroszország. A cári pár június 4-én meglátogatta a moszkvai városházát több idegen fejedelem kíséretében. A felségek a közönség lelkes éljenzése között mentek föl a lépcsőkön, utjukba a fehérruhás gyermekek virágot szórtak. Midőn eltávoztak, az iskolás leánykák a cárnénak himzési munkát, a fiuk pedig a cárnak szentelt kenyeret nyújtottak át. Este az angol nagykövetségénél diszlakoma volt, utána a cári palotában bál. Június 5-én volt a cárné születésnapja, ez alkalommal az udvar tizezer szegényt megvendégl.

Szerbia. A szerb kormányválság idáig még nem nyert befejezést. Novakovics miniszterelnök egy javaslatot nyújtott át a királynak Szerbia, Bulgária, Montenegró és Görögország magatartására vonatkozólag a macedón kérdést illetően. Ezen javaslatot a királynak rendelkezésére bocsátotta még az esetben is, ha a miniszterelnökségtől — a mi kétséget nem szenved —

a legközelebbi napokban visszalép. A király elhatározta, hogy ezen javaslatot közölni fogja a balkán államok fejedelmeivel, kik, ha a javaslathoz hozzá járulnak, ugy nincsen kétsége az iránt, hogy a nevezett államok egymás közt szövetségre lépjenek.

Natália szerb anyakirályné fölött sokat foglalkozik a politikával. Jól értesült körök azt állítják, hogy Natália a Novakovics kormány további megmaradását óhajtja, mivel ez a kormány mindig erélyes fellépést tanusított Ausztria-Magyarország ellen, a mi Natáliát kielégíti, mivel tudvalevőleg ő nem mutat barátságos hajlamokat az osztrák-magyar monarchia iránt. Natália főleg még azért rokonszenvez Novakovicsékkal, mert meg tudták nyerni az oroszokat Szerbia részére, meg hogy a balkán fejedelmek között tartós egyetértést állítottak helyre.

Törökország. A szultán egészségi állapota felől aggasztó hírek keringenek a török fővárosban. Feltűnő, hogy Abdul Hamid szultán újabb idő óta nem lóháton, hanem kocsin megy a mecsetbe s nagyon megtörtnek látszik. Párisból egy hírneves orvost hívtak a szultán udvarához. — A krétai zavargások még mindig napirenden vannak. Konstantinápolyban attól tartanak, hogy Macedoniában is zavargások fognak majd kitörni. A török porta a fölkelést mindenáron elfojtani iparkodik s e célból a macedoniai csapatokat nyolc zászlóaljjal megszorította s a hadi felszerelést is kiegészítette. Pírot közelében fegyveres bandák mutatkoztak s ezek a török csendőrséget megtámadták. Üszkübben az elmult évek egyikén vörös zászlót találtak a kormányzó palotája előtt a következő fölirattal: „Jogainkat adjátok meg nekünk, vagy a halált.“ A nagykövetek óva intették a török kormányt, legyen rá gondja, hogy a krétai lázadásból keresztény-mészárlás ne fejlődjék, mert ebben az esetben egész Európa egyesülne Törökország ellen.

A félegyházi néppárti gyűlésről szóló terjedelmes tudósításunk kiszorította lapunk mai számából a **Hitélet** című rovatot, melyet szerdai számunkban közlünk.

KÖNYVES-POLC.

Az alábbi jó könyvekre fölhevük olvasóink becses figyelmét.

1. A szent mise a világ legnagyobb kincse. *Elmélkedés és imakönyv.* Németből átdolgozta dr. Komlóssy

Ferenc kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő. Ára csinos kötésben 1 frt.

2. **Hajadonok könyve.** *Tanácsadó vezérkönyv ifjú lányok számára.* Irta Ciklay Lajos a „Magyar Állam” belső munkatársa. Ára díszesen kötve 2 frt.

3. **A katolikus vallás terjesztése a protestantizmus után.** *Történelmi és statisztikai tanulmány.* Irta Sziklay János. Ára 50 kr.

4. **A cserepesi kastély.** *Igen érdekfeszítő regény.* Irta Sziklay János. Ára piros vászonkötésben 1 frt.

5. **Verőfény.** *Tárcák.* Irta Égely Mihály, a „Magyar Állam” belső munkatársa. Ára 1 frt.

Mind e könyveket t. olvasóink szíves pártfogásába ajánljuk.

Megrendelést e címen kérünk: „**Magyar Néplap**” szerkesztőségének. Budapest, VIII., Práter-utca 44. sz.

A megrendelések gyorsan és pontosan intézettek el.

A „**Katolikus hitvédelmi folyóirat**” májusi 5-ik füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. Az egyházi földbirtok kezelése manap. Irta: Agricola Rusztikus. 2. Memoria. Irta: Dr. Sándorffy Nándor. 3. Május Királynője. Irta: K. J. 4. Kath. autonomia. Irta: T. Pelikán Krizsó. 5. Megtértek Csarnoka. Schouwaloff Gergely gróf. 6. A pápa milleniumi körlevele. 7. Protestáns Szemle. Kolozsvár és Nagyvárad. Az új rend vesztí az atyafiakat. Esztergomtól. 8. Irodalom. Zámolyi-Varga: M. Gátfalvi arisztokraták. Ism.: Kazacsay. — Liesse. A.: Die sociale Frage. Ism.: Ernszt Sándor. — Babik J.: Hazafias szavaltok. Ism.: Onokrotalusz. — Tóth B.: Mendemondák. Ism.: Tóvári. — Könyvespölc. 9. Vegyesek. 10. Saverny Róbert, vagy a keresztes hadak keleten. Egy iv kath. regény. Első iv.

Szíves figyelmébe ajánljuk a kath. olvasó közönségnek e vállalatot annál is inkább, mert legaktuálisabb kérdésekkel foglalkozik. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: a szerkesztőségben. Pozsony, ferencieknél.

Előfizetési felhívás. Dr. Boissarie „*Lourdes története* orvosi szempontból művére”. Lourdes csodaeseményeinek hatása alatt áll 37 év óta a világ. Nincs nemzet, melynek fiai oda ne zarándokolnának, hogy hitükben erősödjenek, bajaikban vigasztalást, szenvedéseikben gyógyulást keressenek. Lourdes története ma-holnap egész irodalmat képvisel s ha Lasserre ékes tolla a lourdesi jelenések és gyógyulások történetét az egész világon elterjeszté, nem kevésbé értékes, sőt hihetetlen korunkban talán még nagyobb fontossággal bír Boissarie dr. fentjelzett művének megjelenése, ki Lourdesnak eseményeit mint orvos, tudós s a lourdesi orvosi bizottságnak tagja tárgyalja. Őt éven át állandóan Lourdesban tartózkodott, hogy mint a tapasztalat és megfigyelés embere vizsgálja a rendkívüli gyógyulásokat. Hosszas megfigyeléseinek és tapasztalatainak eredménye

a könyv, mely Francia- és Németországban nagy elismerést okozott és számos kiadást ért.

Nem lenne teljes Lourdesnak magyar irodalma, ha e művet közre nem bocsátanók. Május hó folyamán fog megjelenni. Terjedelme 8 r. 26 iv, ára füzve 1 frt 60 kr. (növendéklapoknak 1 frt 20 kr.), díszes vászonkötésben 2 frt 29 kr. (Sacerdotibus erga sacra.)

Előfizetéseket elfogad Buzárovits Gusztáv könyvkiadósága Esztergomban és Dr. Haiczl Kálmán plébános Garam-Szent-Benedeken (Bars megye).

Színház és művészet.

A Színházak szünetje. Az összes budapesti színházak nemrégiben még abban állapotok meg, hogy a milleniumra való tekintettel, az idén a szokásos két hónapi nyári szünetet nem tartják be, hanem szünet nélkül fogadják magukba a vidékről özönlő látogatókat. Ez a szép terv azóta igen megcsappant. A színházak napról-napra üres ház előtt játszanak s a Népszínház már el is határozta, hogy a szünetet, habár megrövidítve is, mégis megtartja. Mindenesetre a Népszínház az, amelynek legjobban sajnáljuk ilyenmü elhatározását, mivel a mi közönségünk legszívesebben csak őt látogatja. A Nemzeti színház és Operaház még nem nyilatkozott, de mindenesetre egyenlő lenne a szünetje a mostani magatartásával, mert a publikumot a legválogatottabb unalmas programmal traktálja nap-nap után. Ami a Vigszínházat illeti, azt meg rendőri karhatalommal bátran be lehetne csukadni, mert oly egyforma pikáns trágár darabokkal kedveskedik, hogy működése éppen nem illik a millenium keretébe.

A két Pierro. A Galó és Lázár-féle népligeti magyar műszinkör egy kedves egyfelvonásos látványos ballett újdonságot mutatott be a héten „A két Pierro” cím alatt. Két vidám bohó olasz fiú ez (Gabona és Peterdi) akik szerelmesek egy öreg olasz szalámi-gyáros (Borda) csinos leányába (Vidra.) A lány azonban egy kedves komoly fiatal legényt szeret (Margitai,) akit atyja nagyon tilt, mert egy előkelő francia gárda-tiszt (Lantos) kéri meg tőle a leány kezét. A tiszt meg is jelenik mint kérő, de a boszuálló két Pierro egy listes zsákba bujtatja. A némajátéknak, mint mindennek a vége az, hogy a szerelmesek egymásé lesznek, a két Pierro felsül, a tiszt ur pedig nevetségessé téve távozik. A kitünő balettot Gabona Gyula balettmester írta, a fülbemászó zenét Rohrbacher Károly, a színház karmestere szerzette. A balettről és az egész látványos némajátékról csak szépet és jót írhatunk. A szereplők egyöntetűen játszottak. Különösen kiemelhetjük Gabonát, Peterdyt, Lantost; a nők közül Vidrát, Vasváryt, Hegyi Ilonát és Margitait. Bizony többet ér ez a kis bohóság egymagába, mint az „Ös-Budavár”-nak nevezett förtelmes erkölestelenségek összes tömege.

„Ös-Budavára.” Ha valaki fölturja az ut sarát és össze hordja a világ minden mocskát, még akkor sem

versenyezhet azzal az oesmánysággal, amit „Ős Buda-vára” címén, az állatkert egyik sarkában összehalmozva találunk. Az erkölestelenség, a bűn, amely földi alakban elképzelhető, össze van itt hordva és föltalálható ékes változatokban. Óva intjük a kiállítást látogató közönséget, hogy kerülje ezt a helyet, ha a nemes érzésnek csak egy szikrája is él benne. Van ebben a milleniumi fészekben egy színház „francia színház” elnevezés alatt, ahol egy nő leleplezi magát a közönség szemeláttára. Ezt az óriási sülyedést, ezt az irtózatot erkölestelenséget hirdetik „milleniumi látványosság” cím alatt. Ismerjük el, hogy látványosságnak nagyon jellemző a Bánffy korszakban, de becsületes magyar ember csak undorral fordulhat el tőle.

Budapesti piac.

Hüvelyes vetemények és termények.

Bab nagy fehér 7.50—7.75 kis gömbölyű 7.00—7.75 frt., törpe 8.50 frt., barna 6.85 frt., tarka 6.00 forint.
Borsó 8.50—9.50 frt. hámozott 12.50 frt.
Lencse 7—12 frt.
Köles 5.25—5.50 frt.
Mák 17—18 frt.
Kendermag 9.00—10.00 Mind 100 kilónkint

Vetőmagvak.

Vörös lóhere 26—32 frt.
Lucerna 35—42 frt.
Baltacim 9—9.50 frt.
Bükköny 6—6.50 frt.
Takarmányrépamag. Obendorfi 35 frt., vörös Mam-muth 22 frt., olajbogyó-alaku 22 frt., eckendorfi 22 frt. Mind 100 kilónkint.

Baromfi, vad, tojás.

Öreg tyúk páronkint 1.50—3.00 frt.
Csirke . . . 1.20—1.40 frt.
Idei csirke . . . 70—1.20 frt.
Husos lud . . . 4.50—6.00 frt.
Husos kaesa . . . 2.00—2.60 frt.
Hizlalt kaesa . . . 3.50—4 frt.
Kappan . . . 1.80—3.00 frt.
Pulyka . . . 3.00—5.50 frt.

Vad disznó kilogrammonkint 60—80 kr.
Tojás 1440 darabot tartalmazó láda 23.00—26.00 frt.

Marhavásár.

Jármos ökör 330—345 frt páronkint.
Fejős tehén tarka 60—150 frt. bonyhádi tehén 090—160 frt darabonkint.
Vágómarha. Magyar ökör 28—30 frt. Szerbiai ökör 27—32 frt. Bivaly 19.25—21.50 frt. Tehén 20—27.00 frt. 100 kilogrammonkint.

Szurómarhavásár.

Élő borju 28—42 frt. párja.
Leölt borju 45—50 frt. 100 kilogrammonkint.
Élő bárány 3.50—8.25 frt.
Leölt bárány 2.50—7 frt páronkint.

Juhvásár.

Elsőrendű (kiviteli) birkáért 16—20 frt.
Jóminőségű (anya) birkáért 9—11 frt.
Középmínőségű (anya) birkáért 6—9 frt.

Jóminőségű kiviteli (űrű) birkáért 19—22 kr.
Középmínőségű (űrű) birkáért 19—20 kr. kilogrammonkint eleven súly szerint.

Lóvásár.

Könnyebb kocsiló 110—375 frt.
Nehezebb kocsiló (hintós) 110—225 frt.
Igas kocsiló 100—175 frt.
Fuvarosló 50—195 frt.
Parasztló 35—70 frt

Takarmányvásár.

Réti széna 2.00—2.80 frt.
Muhar 2.30—2.80 .
Zsupszalma 2.00—2.25 .
Alomszalma 1.20—1.45 .
Kukoricaszár 1.20—1.40 .
Sarju 1.90—2.40 .
Szalmaszecska 2.00—2.20 .

Zöldségüzlet.

Petrezselem 3 frt.
Répa Pozsonyi sárgarépa 3 frt., budapesti sárgarépa 3.00 frt.
Hagyma. Vöröshagyma 2—3 frt., sárga makói hagyma 6—7 frt., foghagyma 5—15 frt.
Burgonya. (Krumpli.) Sárga burgonya 2—2.50 frt., rózsaburgonya 2.00—2.50 frt., patkóburgonya 4—5 frt. Mind métermázsánkint.
Zeller 6—10 frt.
Párhagyma 75 kr.
Céklarépa — 80 kr.
Fekete retek 1.50 kr.
Kalaráb 60—80 kr.
Kelkáposzta 3 frt.
Fejes káposzta 6—10 frt.
Vöröskáposzta 4—8 frt.
Csiperke gomba (sompignon) 2—3 frt.
Torma 15—20 frt.
Kakukfű 40—60 kr. Mind 100 darabonkint.
Téli spárga 1 kiló 80—1.40 kr.
Karfiol darabja 10—20 kr.
Kelbimbó 1 csomó 50—60 kr.
Metélő hagyma 15 csomó 10 kr.
Zöld petrezselem 15 csomó 10 kr.
Hajtatott idej termények: fejes saláta 100 drb. 5 frt, sóska 1 csomó 10 kr. hónapos retek 4 csomó 10 kr. kék kel 1.50—2 frt, spenót 1 kosárral 1—1.50 frt, uborka 1.50—2 frt

Lisztüzlet.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
frt	11.80	11.40	10.90	10.50	9.70	9.10	8.70	7.70	5.70

Korpa finom 3.80 goromba 3.90

Gabnapiac.

				frttól	frtig
Buza	bánsági új	. . .	77—81	klg.	6.65—7.00
—	tiszavidéki	. . .	77—81	. . .	6.70—7.05
—	pestvidéki	. . .	77—81	. . .	6.65—7.00
—	fehért.	. . .	77—81	. . .	6.65—7.00
—	bácskai	. . .	77—81	. . .	6.65—7.00
Rozs	elsőrendű	. . .	70—72	. . .	6.30—6.35
—	másodr.	6.20—6.25
Árpa	takarmány	. . .	60—62	. . .	4.40—4.70
—	égetni való	. . .	62—64	. . .	5.10—5.70
Zab	39—41	. . .	5.44—5.46
Kukorica	3.90—4.05
Köles	5.25—5.50

A szerkesztésért felelős: Lepsényi Miklós.

Apró hirdetések egyszeri közlése szavanként 2 krral fizetendő. Vastagon szedett betűk kétszeresen számíttatnak. Címmel feladottak után 30 kr bélyeg is fizetendő.

Cím alatt a hirdető neve, város vagy utca megnevezése s a postarablaté szó értendő.

HIRDETÉSEK

felvételnek lapunk kiadóhivatalában

Budapest, Práter-utca 44.

Allandó hirdetések hetil soronként 6 kr s nonparellsor 10 krral számíttatnak. A közlési díj készpénz vagy levehbélyegkiadás előzetesen melletti adatik.

Levehbeli felvilágosítás csak a hirdetés és válaszbélyeg beküldése mellett adatik.

Stowasser J.

Cs. és kir. udvari hangszergyáros,

Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Ajánlja saját gyártmányu fuvó-, vonó- és ütőhangszereit, kitűnő hangu cimbalmaid, valamint mechanikai zenélő művit. u. m.: Ariston, Intona, Phönix, Monopol, Polyphon, stb. s azokhoz szükséges kotalapokat. Mindennemű hangszerek javítása a legolcsóbb árban eszközöltetnek. — Erős orgonahangu harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A ki 15 forintos megrendelést eszközöl annak a „Magyar Néplap”-ot 6 hónapon át megküldjük.

RÉTAY és BENEDEK

ezelőtt

KRISZTA és TÁRSA,

miseruhák, egyházi szerek, zászlók és egyleti lobogók gyára,

Budapest. IV. ker., Lipót-utca 21. sz.

A nagymélt. és főtisztelendő Csaszka György kalocsai érsek és a budapesti oltáregylet egyedüli szállítói.

Ajánlják bőven felszerelt raktárukat, nevezetesen: miseruhákat, templomi zászlókat, tűoltó-, iskolai és temetkezési gyéti, iparos-dalegyleti lobogókat, szentségtartókat, kelyheket, áldozató kelyheket, keresztet, füstölőket, oltárlámpákat, csillárokat, szobrokat nagy választékban. Elfogadjuk stációképek és szentképek festését; oltárok, Mária-trónok, Krisztus-sir k és szöszkek akármilyen rajz szerinti művészies elkészítését.

Egyházi kelmék, csipkék, falfeszületek búcsújáró feszületek nagy választékban kapkátók raktárunkon. 36-52

Kívánatra készségesen küldünk bérmentve árjegyzékeket, alkalmas mintákat.

Makulatur papiros

métermázsánként 6 frt 50 krért kapható
lapunk kiadóhivatalában.

A „Szent Gellért” könyvnyomda

elvállal mindennemű megrendelést, egyházi, községi és magán jellegű **nyomatványokat**, és szállítja azokat a legrövidebb idő alatt, s legjutányosabb árakon; erős, jó papirt ad s tetszetős, csinos kiállításra nagy súlyt fektet.

Tisztelettel kérjük a főt. Plebános urakat, a községi előljárókat, a különféle egyletek tagjait s minden katolikust, hogy nyomdai megrendeléseiket ezentul ne zsidó vagy szintelen nyomdában eszközöljék, hanem keressék meg a „Szt-Gellért” katolikus könyvnyomdát, mely mindenkor rendelkezésükre áll s így támogassák a kath. ügyet. Fogjunk össze valamennyien, akkor boldogulunk.

Könyvnyomdánk mint a katolikus érdekek megrendíthetetlen támogatója, büszkeségét helyezi abba, ha az igényeket minden tekintetben kielégítheti s a megrendelőktől csak dicsérete arathat.

Budapest, 1896. Práter-utca 44.

Tisztelettel

a „Szent-Gellért” könyvnyomda.